

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0500101718

за извършен одит за съответствие при управлението на публичните средства и дейности в
Националната галерия за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2017 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 031 от 16.02.2022 г.
на Сметната палата (Протокол № 7)

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част първа РЕЗЮМЕ	5
Част втора ВЪВЕДЕНИЕ	9
1. Основание за извършване на одита	9
2. Информация за одитирания обект и предмет на одита	9
3. Цели на одита	10
4. Обхват на одита и ограничение в обхвата	10
5. Критерии за оценка	12
6. Одитни стандарти	12
Част трета КОНСТАТАЦИИ	13
I. Бюджет	13
1. Обща информация за бюджета на Националната галерия	13
2. Бюджет на Националната галерия	15
3. Вътрешни актове	16
4. Приходи от продажби на услуги, стоки и продукция	20
5. Разходи за материали и за външни услуги	25
II. Функции и основни дейности на Националната галерия	29
1. Идентификация на произведения на изкуството	29
1.1. Правна рамка	29
1.2. Идентификация на произведения на изкуството по заявления на физически/юридически лица – чуждестранно изкуство	32
1.3. Идентификация на произведения на изкуството при дарения на Националната галерия за музейните ѝ фондове – българско изкуство	35
2. Реставрация и консервация на движими културни ценности	42
2.1. Правна рамка	42
2.2. Реставрация и консервация на ДКЦ от фондовете на Националната галерия	45
2.3. Реставрация и консервация на ДКЦ, собственост на юридически лица	48
Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ	50
Част пета ПРЕПОРЪКИ	52
Част шеста ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	53
Опис на одитните доказателства	55

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БИ	българско изкуство
БПН	бюджетно платежно нареждане
ВПДСД	Вътрешни правила за документооборота на счетоводните документи на Националната галерия
ВПСФУК	Вътрешни правила за системите за финансово управление и контрол в Националната галерия
ВРБ	второстепенен разпоредител с бюджет
ДКЦ	движими културни ценности
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗЗРК	Закон за закрила и развитие на културата
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗОПБ	Закон за ограничаване на плащанията в брой
ЗКН	Закон за културното наследство
ЗНАФ	Закон за Националния архивен фонд
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
ИДДДНГ	Инструкция за деловодната дейност и документооборота в Националната галерия
КРН	Книга за реставрационни намеси
КП	констативен протокол
МСВОИ	Международни стандарти на Върховните одитни институции
МК	Министерство на културата
МОЛ	материално-отговорно лице
МС	Министерски съвет
Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)	Наредба № Н-3/03.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (отменена)
Наредба № Н-3 от 2011 г.	Наредба № Н-3 от 06.04.2011 г. за условията и реда за създаване и поддържане на публичен регистър на лица, които имат право да извършват дейности по консервация и реставрация;
Наредба № 4 от 2015 г.	Наредба № 4 от 12.06.2015 г. за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на ДКЦ;
Наредба № Н-6 от 2009 г.	Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране и управление на музейните фондове
НГ	Национална галерия
НГЧИ	Национална галерия за чуждестранно изкуство
НРООЕСИДУАДОИ	Наредба за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции
ОКИБ	Отчет за касовото изпълнение на бюджета
ПКО	приходен касов ордер
ПМС	постановление на Министерския съвет
Правила за делегираните бюджети	Правила за прилагане на системата за делегиран бюджет в държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело
ПРБ	първостепенен разпоредител с бюджет

ПУДНГ	Правилник за устройството и дейността на Националната галерия
РКО	разходен касов ордер
СФУК	Система за финансово управление и контрол
ЧИ	чуждестранно изкуство

Част първа

РЕЗЮМЕ

В изпълнение на Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2018 г. е извършен одит за съответствие при управлението на публичните средства и дейности в Националната галерия за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2017 г.

Националната галерия (НГ) е юридическо лице на бюджетна издръжка, второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на културата.

Целта на одита е да се установи спазени ли са изискванията на нормативните актове, вътрешните актове и договорите в областите на изследване, включени в обхвата на одита: „Бюджет“ и „Функции и основни дейности на Националната галерия“, както и да се установи състоянието на системата за финансово управление и контрол (СФУК) в НГ.

Критериите за оценка на съответствието, съобразно спецификата на областите на изследване, са: Закон за културното наследство (ЗКН), Закон за закрила и развитие на културата (ЗЗРК), Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС), Закон за публичните финанси (ЗПФ), Закон за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ); Закон за обществените поръчки (ЗОП); Закон за Националния архивен фонд, Закон за държавния бюджет на Република България за 2016 г. и за 2017 г., Правилник за устройството и дейността на Националната галерия (ПУДНГ), Правила за прилагане на системата за делегиран бюджет в държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело, утвърдени от министъра на културата, Наредба № Н-3 от 03.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (отм. ДВ бр. 17 от 26.02.2021 г.); Наредба № 4 от 12.06.2015 г. за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на ДКЦ; Наредба № Н-3 от 06.04.2011 г. за условията и реда за създаване и поддържане на публичен регистър на лица, които имат право да извършват дейности по консервация и реставрация; Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране и управление на музейните фондове; Наредба № Н-18 от 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изискванията към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (ДВ, бр. 106 от 2006 г., заглавието доп. ДВ бр. 80 от 2018 г.); Наредба за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учреденските архиви на държавните и общинските институции; Вътрешни правила за системите за финансово управление и контрол в Националната галерия (ВПСФУКНГ); Вътрешни правила за документооборота на счетоводните документи на Националната галерия (ВПДСДНГ); Вътрешни правила за идентификация на движими вещи на физически и юридически лица; договори.

В област „Бюджет“ е установено:

През одитирания период Националната галерия се финансира със средства от държавния бюджет чрез бюджета на Министерство на културата, реализирани собствени приходи от продажба на услуги, дарения, завещания от български и чуждестранни физически и юридически лица и други.

Утвърденият бюджет, както и уточненият план на НГ за 2016 г. е 3 276 933 лв., а за 2017 г. – 3 140 580 лв.

От 01.01.2016 г. в НГ се прилага системата на делегиран бюджет, като от министъра на културата в качеството му на първостепенен разпоредител с бюджет са утвърдени Правила за прилагане на системата за делегиран бюджет в държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело (Правила за делегираните бюджети). Утвърденият бюджет на НГ съдържа субсидия, определена на базата на стандарт за издръжка на брой субсидирана численост и допълващ стандарт за управляваните закрити площи.

Размерът на одобрените средства по допълващия стандарт се определя спрямо общия размер на закритите площи за държавни музеи и художествени галерии (в т.ч. и за НГ). Субсидията е предоставена по критерий „за площ над 12 001 кв.м.“ - най-високата по скалата на допълващия стандарт, определен от Министерския съвет. Действителната площ, стопанисвана и управлявана от НГ е 32 677 кв.м. - близо три пъти по-голяма от посочената в критерия, поради което средства от държавния бюджет, определени на основата на стандартите за финансиране в частта на „допълващите стандарти“, не осигуряват в достатъчна степен необходимия финансов ресурс за издръжката на НГ, тъй като не отчитат действителния размер на изложбените и други площи, предоставени на НГ за стопанисване и управление.

През одитирания период дейностите по събиране и отчитане на приходите от услуги и от стоки и продукция не са регламентирани с нарочни вътрешни правила, което не създава необходимите условия за законосъобразното протичане на процесите/дейностите. В съответствие с изискванията на чл. 187, ал. 2 от ЗКН и чл. 18, ал. 2 от ПУДНГ цените на билетите за посещение в НГ през одитирания период са определени с две заповеди на директора на НГ, които са изпратени за съгласуване от министъра на културата. Продажбата на билети, стоки и услуги се регистрират чрез фискални устройства (касови апарати/ касов бон) в съответствие с изискванията на Наредба № Н-18 от 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изискванията към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин. При отчитането на приходите са установени несъответствия при определянето им по вид/произход, несвоевременно/нерегулярно отчитане и липса на писмено въведени контролни дейности във връзка с администрирането им, която не осигурява съответствие с изискванията на правната рамка по Закона за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ) и Правилата за делегираните бюджети и създава риск за верността на информацията, относима към бюджета на галерията.

През одитирания период писмено не е утвърден ред за извършването на разходите по бюджета, което е довело до прилагането на разнородни практики при иницирирането и извършването им, при движението, комплектоването и съхранението на документите и до непоследователно¹ прилагане на контролните процедури. Не е въведен като изискване и форма и не се поддържа регистър на сключените договори, писмено не са определени ред и длъжностно лице, отговорно за съхраняването на договорите, което не позволява осъществяването на предварителен, текущ и последващ контрол върху изпълнението и действието им, планиране на плащанията, както и осъществяването на адекватно управление на риска от извършване на незаконосъобразни разходи и от несъответствия с разпоредбите на Закона за обществените поръчки. Платежни документи (банкови нареждания и разходни касови ордери) са комплектовани с неотнормирани към тях документи, с копия вместо с оригинали на документи, както и липсва/неточна информация за основанието за извършване на плащането, което не създава условия за обвързване на плащанията със задълженията. Не са въведени ясни и конкретни изисквания за ограничаване на плащанията в брой – само по изключение или поради естеството на дейността, с което не са изпълнени изискванията на ЗОПБ и на Правилата за делегираните бюджети.

През одитирания период няма утвърдена Стратегия за управление на риска в НГ и Риск-регистър. Вътрешните правила за системите за финансово управление и контрол не регламентират подробно и изчерпателно процедурите за вътрешен контрол. Предварителният контрол за законосъобразност не е регламентиран с нарочни вътрешни правила, не е въведен регистър на финансовия контролор, не са утвърдени образци за документиране на резултатите от проверките, не са определени вида и обхвата на проверките. Всички контролни листове за

¹ нееднакво във всички случаи

извършения предварителен контрол за законосъобразност са от датата на извършването на плащането, което не дава разумна увереност, че проверките са извършени преди поемането на задължението или извършването на плащането.

За одитирания период е установено, че системата на двоен подписи съгласно Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) не е прилагана непрекъснато и последователно при всички касови разходи. В голям брой разходни касови ордери за разходи в брой през 2017 г. не са положени подписи на ръководителя, наредил плащанията и/или на главния счетоводител.

Създадената в НГ система за вътрешен контрол не осигурява ясни процедури за идентифициране на целите, периодичен анализ и оценка на рисковете за тяхното постигане, адекватни контролни дейности за минимизирането им, преглед и оценка на изпълнението и докладване на резултатите.

В област „Функции и основни дейности на Националната галерия“ е установено:

През одитирания период в НГ са извършени идентификации на общо 106 броя произведения на изкуството, в т.ч. през 2016 г. 45 и през 2017 г. - 61 бр.

Вътрешните правила за идентификация на движими вещи на физически и юридически лица, в сила от 01.08.2017 г., не регламентират изчерпателно реда, начина, сроковете и длъжностните лица, отговорни за законосъобразното изпълнение на процеса, не въвеждат изискване за документиране на отделните етапи от процеса и механизъм за контрол на изпълнението, което не осигурява прилагането на изискванията на ЗФУКПС.

Установените практики, свързани с окомплектоването и съхранението на досиетата на идентифицираните вещи и поддържането на регистър на идентификациите в НГ, са в несъответствие с изискванията на ЗФУКПС и Наредба № Н-3 от 2009 г. за реда за извършване на идентификация и водене на Регистъра на движими културни ценности (Наредба № Н-3 от 2009 г., отм. ДВ бр. 17 от 26.02.2021 г.). В резултат при одита на дейностите са установени множество нарушения на императивни разпоредби на Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.): заповеди за назначаване на комисия за извършване на идентификация са издадени след определения срок и не съдържат част от реквизитите, определени в наредбата; в един случай като член на комисия по идентификация е включен реставратор, който не е вписан в регистъра по чл. 165 от ЗКН; резултатите от проведените заседания на комисиите по идентификация на вещи по заявления на физически лица не са документирани в отделни протоколи; в експертни заключения липсват част от определените реквизити; удостоверения са издадени не по приложимия образец; издадени са удостоверения за идентификация на вещи от дарения на НГ, въпреки изричен текст от наредбата, че такива не се издават за ДКЦ, придобити от музея, извършил идентификацията; физическите лица, поискали идентификация на вещи, не са уведомявани за резултатите от нея по определения за това ред; със заповед на директора не е определено длъжностно лице за извършване на проверка на подадените документи за идентификация от физическите лица и за оформяне на досие на идентифицираните вещи, като проверка не е извършена във всички случаи. Сключени са договори за извършване на идентификация със заявителите във всички проверени случаи, като два случая договорите са с дата след датата на издаване на заповедта за идентификация; договорите не съдържат всички реквизити, определени в чл. 12, ал. 4 от наредбата; по един от договорите е уговорено плащане на разходите по идентификация след изготвянето на експертното заключение, в нарушение на изискването същото да се извърши в деня на подписването на договора; разходите по идентификацията на вещите са платени на НГ от заявителите със закъснение от два до пет месеца след датата на подписването на договорите. Досиетата на идентифицираните вещи чуждестранно изкуство или българско изкуство се съхраняват при различни служители, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 3 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.).

При идентификацията на произведения на изкуството, дарени на НГ от физически лица, е установено и неспазване на нормативни изисквания при регистрацията на ДКЦ в музея по реда на чл. 7 от Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране и управление на музейните фондове (Наредба № Н-6 от 2009 г.): заповеди за назначаване на комисия за идентификация са издадени в период от 14 дни до 10 месеца след постъпването на дарението, с което не е гарантирано опазването на активите и информацията; със заповед не са определени длъжностни лица, които да отговорят за приемането и съхранението на ДКЦ; при приемането на даренията в НГ са съставяни различни по форма и съдържание документи, някои от тях неотнормирани към нормативните изисквания; не е документирано приемането на дарение по завещание на две произведения на изкуството; в несъответствие със Закона за Националния архивен фонд част от оригиналните документи по приемането на дарения се съхраняват във филиала, приел произведенията; не е издадена заповед за инвентариране на 21 идентифицирани ДКЦ от едно дарение и те не са своевременно вписани в инвентарна книга на НГ, независимо че са налични и се съхраняват във фондохранилището на НГ; девет идентифицирани ДКЦ са инвентирани два месеца след датата на експертното заключение. Писмено не са въведени процедури за осъществяване на ефективен контрол върху процеса по документиране приемането на дарения от НГ и завеждането им в инвентарните книги на музея; тъй като през одитирания период със заповед на директора не е създадена Фондова комисия, инвентарирането на дарени ДКЦ е осъществено без предложение от такава, в нарушение на изискванията на Наредба № Н-6 от 2009 г.; в инвентарната книга на филиал „Криптата на Александър Невски“ са извършени поправки по начин, който не съответства на изискванията на Наредба № Н-6 от 2009 г. В несъответствие с изискванията на същата наредба на ДКЦ от направление „Българско изкуство“ не се изготвят/поддържат научни паспорти, като е наложена практика, която не е писмено въведена, вместо научни паспорти да се изготвят инвентарни картони, които не включват цялата нормативно определена информация за съдържанието на научния паспорт, поради което не могат да осигурят/гарантират постигането на целите на паспортизирането, определени с правната рамка.

През одитирания период е извършена *консервация и реставрация* на общо 845 броя ДКЦ, от които през 2016 г. 515 броя и през 2017 г. 330 броя.

През одитирания период писмено не са въведени вътрешни правила/процедури за регламентиране на процеса по консервация и реставрация на ДКЦ, в т.ч. ред, начин и срокове за осъществяване на взаимодействие между структурните звена на НГ, ангажирани с дейностите. Не са разработени и писмено въведени: правилник за дейността на лабораторията по консервация и реставрация на ДКЦ и реда за приемане-предаване на ДКЦ в лабораторията, в несъответствие с изискванията на Наредба № 4 от 2015 г. за условията и реда за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на движими културни ценности; вътрешни правила за регламентиране и документиране на действията по превантивна консервация и реставрация и поддръжка на ДКЦ; унифицирани образци на документи за отделните етапи от процеса на консервация и реставрация; правила за осъществяване на контрол върху състоянието на параметрите на микроклимата в залите и фондохранилищата, както и върху състоянието и необходимостта от реставрационна намеса върху експонатите в изложбените зали на НГ; процедури и изисквания за документиране на действията при аварийна консервация и реставрация, както и при приемане на ДКЦ, собственост на други лица, за участие в изложби, организирани от НГ, и консервационно-реставрационната им обработка. В утвърдените Правила за приемане-предаване на произведения в Лабораторията по консервация и реставрация не е определена датата на влизането им в сила. Правилата не определят конкретни срокове и длъжностни лица за осъществяване на определените в тях дейности, не са детайлизирани и изчерпателни и не въвеждат контролни дейности; не са актуализирани образците на документите „констативен протокол за състояние“ и

„консервационно-реставрационен протокол“, а последно използваните по съдържание и форма не съдържат съответни реквизити/не предвиждат документирането на информация, определена в Наредба № 4 от 2015 г.

Установени са многобройни и повтарящи се във времето нарушения на императивни разпоредби на действащата през одитирания период правна рамка по ЗФУКПС, Закона за националния архивен фонд, Наредба № 4 от 2015 г. за условията и реда за осъществяване на консервация и реставрация на движими културни ценности като: не се извършва и не се документира оглед за установяване на състоянието на всяка ДКЦ; наложена е практика за вписване в Книгата за реставрационна намеса на „групови“ консервационно-реставрационни протоколи и изготвяне на документ Консервационно-реставрационна документация, което е в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) и чл. 8, т. 1, чл. 9, ал. 2, т. 1 от Наредба № 4 от 2015 г.; не са изготвени проекти за всяка ДКЦ за необходимите дейности по проучване, диагностика, консервация и реставрация; не са дадени предписания за за експониране/съхранение/транспортиране; не е извършен контрол за правилно боравене с ДКЦ при преместване, експониране, заснемане и др.; не е изготвена за всеки обработен обект консервационно-реставрационна документация, на хартиен и електронен носител най-малко в два екземпляра, каквото е изискването на наредбата. В Научния архив на НГ не се съхраняват копия на съставените документи в процеса на консервационно-реставрационната дейност.

При осъществяването на консервационно-реставрационна намеса върху ДКЦ, предоставени от собственици (юридически лица) за участие в организирани от НГ изложби са констатирани несъответствия с правната рамка относно съставянето на констативен протокол за състоянието на всяка ДКЦ при приемането ѝ в лабораторията; за всяка ДКЦ изготвяне на консервационно-реставрационна документация за извършените намеси; изготвяне на проект за реставрационна намеса.

Част втора ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Одитът за съответствие при управлението на публичните средства и дейности в Националната галерия за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2017 г., е извършен на основание чл. 5, ал. 1, т. 2 и чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата, одитна задача № 300 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2018 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-05-01-017 от 19.12.2018 г., изм. със Заповед № ОД-05-01-011 от 25.08.2021 г. на заместник-председател на Сметната палата.

2. Информация за одитирания обект

Националната галерия (НГ) е държавен културен и научен институт с национално значение, юридическо лице на бюджетна издръжка, второстепенен разпоредител с бюджет (ВРБ) към министъра на културата.

НГ е създадена чрез сливане на Националния музей на българското изобразително изкуство – София и Националната галерия за чуждестранно изкуство – София в Национален музеен комплекс, по силата на ПМС № 440 от 22.12.2014 г. за преобразуване на национални музеи. С ПМС № 156 от 26.06.2015 г. ПМС № 440 от 2014 г. е изменено като думите „Национален музеен комплекс – София“ са заменени с „Национална галерия“.

Устройството и дейността на Националната галерия са уредени в Правилника за устройството и дейността на Националната галерия (ПУДНГ), издаден от министъра на културата, в сила от 10.06.2016 г.²

Съгласно чл.чл. 1 и 3 от ПУДНГ, галерията е държавен музей, като по тематичен и териториален обхват е специализиран национален музей.

НГ се ръководи от директор, като трудовите му правоотношения с министъра на културата възникват въз основа на конкурс съгласно Кодекса на труда и по реда на Наредба № 4 от 2007 г. за провеждане на конкурсите за директори на държавните културни институти³ след представяне на концепция за развитието. Правомощията на директора са изброени в чл. 10, ал. 1 от ПУДНГ, в т.ч.: да организира, координира и контролира цялостната дейност на галерията, като я представлява пред всички държавни органи, физически и юридически лица в страната и в чужбина; прилага системата на делегиран бюджет, съгласно изискванията в утвърдените от министъра на културата „Правила за прилагане на системата на делегиран бюджет в държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело“; осъществява други правомощия, регламентирани в Закона за културното наследство и други нормативни актове.

При осъществяване на своите правомощия, директорът се подпомага от заместник-директори в три направления - „Българско изкуство“ (БИ), „Чуждестранно изкуство“ (ЧИ) и „Филиали. Организация експозиции“. През одитирания период функционират и длъжностите с управленски функции „ръководител направление Администрация и финанси“ и „ръководител отдел „Комуникации““ на пряко подчинение на директора.

Организационната структура на галерията е определена в чл. 12, ал. 1 от ПУДНГ в зависимост от тематичния обхват и формираните фондове и включва специализирани направления, отдели и обща администрация.

Специализираните направления и отдели на пряко подчинение на директора са: *направление „Българско изкуство“* с три отдела; *направление „Чуждестранно изкуство“* с два отдела; отдел „Опазване и дигитализация на движими културни ценности и произведения на съвременното изкуство“ с четири звена; *направление „Филиали. Организация експозиции“* с осем звена и Отдел „Комуникации“.

Общата администрация на музея е обособена в *направление „Администрация и финанси“* с шест отдела.

През одитирания период отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) носи Славка Петкова Иванова – директор от 16.01.2015 г. до 18.09.2018 г.⁴.

3. Цели на одита

3.1. Да се установи спазени ли са изискванията на нормативните актове, вътрешните актове и договорите в областите на изследване: „Бюджет“ и „Функции и основни дейности на Националната галерия“.

3.2. Да се установи състоянието на системата за финансово управление и контрол в областите, включени в обхвата на одита.

4. Обхват на одита

4.1. Одитната задача обхваща:

4.1.1. Област „Бюджет“, в която са включени процесите:

² обн. ДВ, бр. 44 от 10.06.2016 г.

³ обн. ДВ, бр. 50 от 2007 г.

⁴ Одитно доказателство № 1

- а) приходи от продажби на услуги, стоки и продукция;
- б) разходи за материали и външни услуги.

4.1.2. Област „Функции и основни дейности на Националната галерия“, в която са включени процесите:

- а) идентификация на движими културни ценности (ДКЦ);
- б) консервация и реставрация на ДКЦ.

4.2. Ограничения в обхвата на одита

При изпълнението на одитната задача не са идентифицирани ограничения в обхвата на одита.

4.3. Одитни извадки

4.3.1. За оценка на съответствието в област „Бюджет“ са приложени нестатистически одитни извадки съответно за:

4.3.1.1. приходи от продажби на услуги, стоки и продукция - по процеси са формирани по две популации за всяка от проверяваните години, в т.ч.:

а) за процес „приходи от услуги“ – популация по извличение от „Приходи от продажба на услуги“ за 2016 г. с общо 221 бр. записи и популация за 2017 г. с общо 240 бр. записи;

б) за процес „приходи от продажба на стоки“ - популация по извличение от „Приходи от продажба на стоки“ за 2016 г. с общо 131 бр. записи и популация за 2017 г. с общо 135 бр. записи.

Способът за избор на единиците в извадките е „генериране на случайни числа с помощта на компютърна програма“ за всяка от популациите за 2016 и 2017 г. В извадките са включени: за 2016 г. за приходи от услуги 40 записа (18 на сто от общия брой записи) и за приходи от продажба на стоки 27 записа (21 на сто); за 2017 г.: за приходи от услуги 36 записа (15 на сто) и за приходи от продажба на стоки 23 записа (17 на сто).

4.3.1.2. разходи за материали и външни услуги

Формирани са две популации от разходите за всяка от проверяваните години, в т.ч.: за 2016 г. – общият размер на отчетените разходи е 766 594 лв., а за 2017 г. – 942 702 лв.

За 2016 г. при одита са проверени платежните и разходооправдателните документи от нестатистическа блокова одитна извадка от разходите за месеците октомври, ноември и декември, а за 2017 г. не е формирана извадка, като са проверени разходите за цялата година.

4.3.2. За оценка на съответствието в област „Функции и основни дейности на Националната галерия“ са приложени нестатистически одитни извадки, съответно:

а) за дейността по идентификация на произведения на изкуството чрез случаен подбор от общия брой произведения на изкуството, идентифицирани за 2016 г. - 45 и за 2017 г. 61, са проверени документите за идентификацията на 6 произведения на чуждестранното изкуството⁵, собственост на физически лица, както и документите за идентификация на 18 дарени на НГ произведения на изкуството от физически лица⁶;

б) общият брой ДКЦ с извършена оздравителна консервация и реставрация, в т.ч. 2016 г. 515 броя и 2017 г. 330 броя, е стратифициран по критерий „вид на собствеността“ относно правното основание за извършване на дейностите - от фондовете на галерията, или собственост на други физически или юридически лица. Проверена е реставрационно – консервационната

⁵ Произведения на чуждестранното изкуство с регистрационни номера в регистъра на идентификациите на направление ЧИ: 363 – „Пейзаж“; 364 – „Натюрморт“; 371 – неизвестно; 376 – „Птица“; 378 – без заглавие и 380 – без заглавие, идентифицирани по четири бр. заповеди за назначаване на комисии за идентификация – по две за всяка от годините на одитирания период

⁶ във връзка с две издадени заповеди за назначаване на комисия за извършване на идентификация - по една за всяка година от одитирания период

документация за 28 ДКЦ⁷ на българското и чуждестранното изкуство, в т.ч. ДКЦ, експонати от изложби, организирани от НГ, поради което са оценени като единици от документацията на съответната изложба. Извършена е проверка на документите за обработка на ДКЦ, собственост на музей „Васил Левски“, гр. Карлово; на комплекс „Бояна“, Министерски съвет (МС) и аварийна консервация и реставрация по договор за организиране на гостуваща изложба, сключен между НГ и Посолството на Република Индонезия в България.

5. Критерии за оценка

5.1. *За област „Бюджет“:* Закон за публичните финанси (ЗПФ), ЗФУКПС и указания на министъра на финансите по прилагането му, Законите за държавния бюджет на Република България за 2016 г. и за 2017 г., ПМС № 380 от 2015 г. за изпълнение на държавния бюджет за 2016 г. и ПМС № 374 от 2016 г. за изпълнение на държавния бюджет за 2017 г., Закон за културното наследство (ЗКН), Закон за закрила и развитие на културата (ЗЗРК), Закон за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ), Закон за обществените поръчки (ЗОП), Правила за прилагане на системата за делегиран бюджет в държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело (Правила за делегираните бюджети), утвърдени от министъра на културата, Правилник за устройството и дейността на Национална галерия (ПУДНГ), Наредба № Н-18 от 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изискванията към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (ДВ, бр. 106 от 2006 г., заглавието доп. ДВ бр. 80 от 2018 г.), Вътрешни правила за системите за финансово управление и контрол в Националната галерия (ВПСФУКНГ), Вътрешни правила за документооборота на счетоводните документи на Националната галерия (ВПДСДНГ) и договори.

5.2. *За област „Функции и основни дейности на Националната галерия“:* ЗКН, ЗЗРК, ЗФУКПС, Закон за Националния архивен фонд, ПУДНГ, Наредба № Н-3 от 03.12.2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (отм.); Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране и управление на музейните фондове; Наредба № 4 от 12.06.2015 г. за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на ДКЦ; Наредба № Н-3 от 06.04.2011 г. за условията и реда за създаване и поддържане на публичен регистър на лица, които имат право да извършват дейности по консервация и реставрация; Наредба за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции; Вътрешни правила за идентификация на движими вещи на физически и юридически лица, договори.

6. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с Международните стандарти на Върховните одитни институции (МСВОИ) 100 „Основни принципи на одита в публичния сектор“, МСВОИ 400 „Основни принципи на одита на съответствие“ и МСВОИ 4000 „Стандарт за одит на съответствие“.

⁷ с инвентарни номера, както следва: **2016 г.** - IV1096 „Пейзаж зима“; 133ж „Лежен“; III 2307 „Бояна“; III 22 „Баба и внуче“; III 1758 „Мъж с калпак и грозде“; III 2342 „Автопортрет“; III1583 „Разходка в Евксиноград“; III 2599 „Мелник“; 481ж „Георги Димитров“; III 1058 „Старобългарски воин“; III 2234 „Калейдоскоп“; III 1585 „Овчар“; 68ж „Брежнев и Живков“; IV176 „Залавянето на Левски в Къринското ханче“; II-1ж-126 Морис Лутрой „Женски Портрет“; IV 3065 „Пазар в Бая Маре“, 1961 г.; II-1ж-517 Морис Брианшон „Голо тяло“; **2017 г.** - IV 1191 „Интериор“; IV 1333 „Ателие“; IV 46 „Разпит“; IV 2308 „Интериор“; IV 1815 „На прозореца“; III 351 „Портрет на Протич“; 30Шж „Портрет на Мариола Доспевска“; IV 1162 „В селската кръчма“; II-2ж- 392 Пьотр Оссовски „Московският Кремъл“ 1981“; IV 2999 „Малта“, 1973 г.; II-1ж-390 Анри дьо Варокие „Жена 1926“

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Бюджет

1. Обща информация за бюджета на Националната галерия

Националната галерия изпълнява политика в областта на опазването на движимото и недвижимото културно наследство по Бюджетна програма „Опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства“⁸.

1.1. Националната галерия прилага система на делегиран бюджет от 01.01.2016 г., в съответствие с чл. 23е от Закона за закрила и развитие на културата (ЗЗРК)⁹.

Съгласно действащата през одитирания период правна рамка, определена с чл. 39 и чл. 40, ал. 1 от ЗКН, чл. 23д-23ж, чл. 4, ал. 2, т.т. 2 и 4, чл. 31, ал. 1 от ЗЗРК (ред. ДВ бр. 96 от 2015 г.) и раздел III. Финансиране на музея от ПУДНГ, галерията се финансира със средства от държавния бюджет - субсидия, определена на базата на стандарти за финансиране, одобрени от Министерския съвет (МС); допълващи стандарти; установеното в края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията на музея; реализираните собствени приходи и други, подробно изброени в чл. 16 от ПУДНГ.

Съгласно чл. 23е от ЗЗРК директорът прилага системата на делегирания бюджет¹⁰, която му дава право да се разпорежда самостоятелно със средствата на НГ и да извършва компенсирани промени на утвърдените с бюджета му приходи и разходи, като уведомява за това МК. Съгласно чл. 10, ал. 2 от ПУДНГ „директорът спазва изискванията, заложиени в утвърдените от министъра на културата Правила за прилагане на системата на делегиран бюджет в държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело“ (Правила за делегираните бюджети). С Правилата за делегираните бюджети от първостепенния разпоредител с бюджет (ПРБ) на директорите на културни институти, в т.ч. директора на НГ, са дадени указания във връзка с управлението на делегирания бюджет.

1.2. Утвърденият бюджет на НГ включва субсидия, определена на базата на стандарт за издръжка на брой субсидирана численост и допълващ стандарт за управляваните закрити площи.

През одитирания период с Решения на Министерския съвет № 1022 от 2015 г. и № 304 от 2016 г. са одобрени стандарти за делегираните от държавата дейности, съответно за 2016 г. за 2017 г. В решенията са определени стойностите по показателите, дефинирани като стандарти за финансиране, относими към дейността на НГ, в т.ч.: субсидирани натурални показатели за численост и допълващ стандарт за закрити площи за държавни музеи и художествени галерии¹¹.

Съгласно писмо на МК, изх. № 45-00-45 от 02.02.2016 г. с указания и информация за размера на утвърдения от министъра на културата бюджет на НГ за 2016 г. стойностите на показателите са: „Субсидирана численост – 148 бр.“, „Основен разходен стандарт – 15 404 лв.“

⁸ Одитно доказателство № 2

⁹ с параграф 8 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2016 г., в Глава пета от ЗЗРК е създаден нов Раздел Ia "Финансиране на държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело"

¹⁰ Съгласно дефиницията по § 1, т. 10 от Допълнителните разпоредби на ЗПФ „Делегиран бюджет“ е бюджет на второстепенен разпоредител с бюджет, за който правото за промени в разходите е предоставено на съответния разпоредител с бюджет по силата или въз основа на закон.

¹¹ показателите, дефинирани като стандарти за финансиране, имащи отношение към дейността на НГ са: 1) „субсидирана численост – в брой“ и 2) „Стандарт – в лв.“ – Допълващ стандарт за закрити площи за държавни музеи и художествени галерии: „за площ над 12 001 кв. м.“

и „Допълващ стандарт за управляваните закрити площи – 50 610 лв.“. Съгласно писмото субсидираната численост е условен показател за определяне на бюджета на института и съобразно спецификата на културния институт и условията, в които работи, в рамките на утвърдените средства, ръководителят определя щатната численост на персонала¹².

За 2017 г. с писмо на МК, изх. № 24-00-6/03.02.2017 г. субсидията е определена на база „Натурален показател: субсидирани бройки – 163“, като в писмото липсва информация за наличието на допълващ стандарт в утвърдения бюджет за НГ за 2017 г.

В нормативната уредба не е изрично дефиниран и оповестен механизъм/методология/методика/алгоритъм и показатели за изготвянето на предвидените в чл. 23д, ал. 2 от ЗЗРК и чл. 16, т. 1 - 2 от ПУДНГ стандарти за финансиране, одобрени от МС. За средствата от държавния бюджет по чл. 16, т. 2 от ПУДНГ, определени по бюджета на НГ като „допълващи стандарти“, няма легална дефиниция в действащите през одитирания период относими правни норми по ЗПФ, ЗДБРБ за 2016 г. и за 2017 г. и постановленията за изпълнението им, ЗЗРК, ЗКН и ПМС № 440/2014 г. За НГ размерът на средствата по допълващия стандарт за закрити площи за държавни музеи и художествени галерии е равен на стойността по подпоказателя „за площ над 12 001 кв.м.“. Съгласно разчетите по бюджета няма/не е предвидено обвързване на общия размер на средствата за площи, с превишението/разликата между реалното стопанисваните площи над 12 001 кв.м., което в случая на НГ е значително - над 20 хил. кв.м., т.к. общите площи на имотите, предоставени на Националната галерия за стопанисване и управление са 32 677 кв.м. В стандартите за финансиране не се отчитат и реалният брой на различните музеи/галерии, обединени в Националната галерия - Двореца, Квадрат 500, Софийски арсенал, Музей на социалистическото изкуство, Крипта на Храм-паметника „Св. Ал. Невски“ и 5 къщи-музеи, както и тяхната действителна обща площ. Липсата на допълнителна диференциация за площите над 12 001 кв.м. е предпоставка за недофинансиране по бюджета на НГ, чиито площи многократно надвишават 12 хил.кв.м.

През одитирания период ПРБ - министерство на културата, е информиран от НГ за недостатъчното финансиране, резултат от големия размер на площите, предоставени за управление¹³.

Организацията на бюджетния процес и източниците на финансиране, определени в ПУДНГ са в съответствие с изискванията на ЗПФ, ЗЗРК и ЗКН.

Средства от държавния бюджет, определени на основата на стандартите за финансиране в частта на „допълващите стандарти“ не осигуряват в достатъчна степен необходимия финансов ресурс за издръжката на НГ, тъй като не отчитат действителния размер на изложбените и други площи, предоставени на НГ за стопанисване и управление.

1.3. Правилникът за устройството и дейността на НГ е издаден от министъра на културата на основание чл. 29, ал. 1, т. 1 от ЗКН. ПУДНГ е издаден след едномесечния срок от влизането в сила на ПМС № 440/22.12.2014 г. за преобразуване на национални музеи (ред. ДВ бр. 50 от 2015 г., в сила от 03.07.2015 г.) за издаване от министъра на културата на устройствен правилник, определен в § 1, т. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на постановлението, и е обнародван в Държавен вестник, бр. 44 от 10.06.2016 г., в сила от 10.06.2016 г.

Поради късното издаване на правилника в рамките на одитирания период за срок от шест месеца дейността на НГ е осъществявана при липсата на устройствен акт за дейността ѝ, което е оказало негативно влияние върху организацията на дейността.

¹² Одитно доказателство № 5

¹³ Одитно доказателство № 6

2. Бюджет на Националната галерия

Общите параметри на бюджета на НГ за 2016 и 2017 г. са представени в таблицата¹⁴:

№ по ред	Показател	2016 г. (лева)	2017 г. (лева)
1	2	3	4
1	ОКИБ: ВСИЧКО ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ		
	уточнен план	571 893	555 706
	отчет общо	571 893	555 706
2	§24-00 Приходи и доходи от собственост		
	уточнен план	572 137	555 822
	отчет общо	572 137	555 822
2.1.	§§ 24-04 нетни приходи от продажби на услуги, стоки и продукция		
	уточнен план	484 620	470 786
	отчет общо	484 620	470 786
	относителен дял към всички приходи по отчет (%)	84,74	84,72
3	ОКИБ: ВСИЧКО РАЗХОДИ	2016 г.	2017 г.
	уточнен план	3 276 933	3 140 580
	отчет общо	2 831 735	3 221 422
	Първоначално утвърден от министъра на културата размер на разходите за годината	3 123 402¹⁵	3 354 462¹⁶
3.1.	§01-00 Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения		
	уточнен план	1 535 506	1 191 463
	отчет общо	1 107 372	1 191 463
	относителен дял към всички разходи по отчет (%)	39,1	36,99
3.2.	§10-00 Издръжка		
	уточнен план	1 337 571	1 572 368
	отчет общо	1 319 514	1 653 230
	относителен дял към всички разходи по отчет (%)	46,6	51,32
3.2.1.	В т.ч. §§10-15 материали		
	уточнен план	0	0
	отчет общо	123 261	167 994
	относителен дял към всички разходи по отчет (%)	4,4	5,21
3.2.2.	§§10-20 разходи за външни услуги		
	уточнен план	0	0
	отчет общо	643 333	774 708
	относителен дял към всички разходи по отчет (%)	22,7	24,05
3.3.	§52-00 Придобиване на дълготрайни материални активи		
	уточнен план	66 794	31 539
	отчет общо	66 794	31 539
	относителен дял към всички разходи по отчет (%)	2,4	0,98
3.4.	§53-00 придобиване на нематериални дълготрайни активи		
	уточнен план	-	14 880
	отчет общо	-	14 880
	относителен дял към всички разходи по отчет (%)	-	0,46

Общият размер на отчетените поети през 2016 г. ангажименти за разходи - 6 062 269 лв. надвишава с 4 509 867 лв. утвърдения от министъра на културата максимален размер на

¹⁴ Одитно доказателство № 3

¹⁵ Писмо, изх. № 45-00-45 от 02.02.2016 г. от МК с указания и информация за размера на утвърдения от министъра на културата бюджет на НГ за 2016 г.

¹⁶ Писмо, изх. № 24-00-6/03.02.2017 г. от МК с указания и информация за утвърдения от министъра на културата бюджет на НГ за 2017 г.

ангажиментите от 1 552 402 лв., които могат да се поемат през годината от НГ. Общо отчетените поети през 2016 г. ангажименти, по област „Бюджет“ са 1 387 189 лв., което е в рамките на определения лимит. Средствата са отчетени като реализирани до края на годината. По област „Сметки за средства за ЕС“ през 2016 г. са отчетени поети ангажименти с общ размер 4 675 080 лв.¹⁷, от които реализираните през периода са 87 000 лв. В резултат, към края на 2016 г. общият размер на наличните ангажименти е 4 588 080 лв., които са за разходи по сметки за средства от ЕС и са налични и към края на 2017 г. Независимо от това, предвид механизма на извършване на плащанията по проектите, финансирани със средства от сметки за средства от ЕС¹⁸, размерът на тези ангажименти (поети към 31.03.2016 г.) значително надхвърля годишния бюджет на НГ¹⁹.

През 2017 г. за област Бюджет са отчетени поети ангажименти през годината с общ размер 1 708 024 лв., който надвишава утвърдения от ПРБ лимит от 1 552 402 лв. (идентичен с този за 2016 г.). През 2017 г. не е спазен утвърденият от ПРБ максимален размер на ангажиментите, които могат да се поемат през годината.

3. Вътрешни актове

При одита е извършен анализ за съответствие с изискванията на правната рамка на действащите през одитирания период вътрешни правила, относими към организацията на бюджетния процес, при който е установено:

3.1. Вътрешни правила за системите за финансово управление и контрол в Националната галерия (ВПСФУКНГ)

Правилата са утвърдени от директора на НГ в сила от 01.07.2015 г. и определят основните цели на СФУК. В съдържанието им са включени основните дейности от СФУК, но липсват правила относно реда за осъществяването им, длъжностните лица, отговорни за тяхното изпълнение и вида и начина за документирането им.

3.1.1. Редът и начинът за осъществяване на предварителен контрол, съгласно чл. 13, ал. 3 от ВПСФУКНГ се определят с нарочни вътрешни правила, с които се определят и обектите на предварителен контрол, начинът на осъществяването и документирането му. При одита са представени Вътрешни правила за осъществяване на предварителен контрол в Националния музей на българското изобразително изкуство, които са неотнормирани към одитирания период, т.к. са утвърдени от директора в сила от 01.01.2011 г., т.е. преди създаването на НГ и регламентират процедурите в музей, който е част от НГ. В доръчение, съгласно т. 4 от правилата „предварителният контрол се осъществява от финансов контролор, който е пряко подчинен на Директора на Софийската филхармония“, а съгласно чл. 14, ал. 1 от ВПСФУКНГ „предварителният контрол се извършва от главния счетоводител“. Видно от цитираните текстове тези вътрешни правила не могат да осигурят изпълнението на изискванията на ЗФУКПС.

За одитирания период в НГ няма писмено въведени и адекватни процедури за предварителен контрол за законосъобразност преди поемане на задължения и/или извършване на разход²⁰.

При одита е установено, че предварителният контрол се осъществява от финансов контролор, чиято длъжност е включена в длъжностното разписание на НГ. През одитирания

¹⁷ Националната галерия изпълнява проект по програма „Културно наследство и съвременни изкуства“, във връзка с договор № 2410 МПЗ/23.04.2015 г. за проект „Софийски Арсенал „Музей на съвременното изкуство“

¹⁸ първоначално от бюджета на разпоредителя с последващи защитни механизми за корекции/ невъзстановяването им в пълен или частичен размер, в случай, че се установят нередности

¹⁹ Одитно доказателство № 8

²⁰ Одитни доказателства №№ 3 и 9

период длъжността е изпълнявана от служител по трудово правоотношение на 4-часов работен ден. Съгласно утвърдената на 28.03.2016 г. длъжностна характеристика за длъжността, предварителният контрол, осъществяван от финансовия контролор, включва проверка на всички документи и действия, свързани с финансовата дейност на НГ. Видът и обхватът на проверките са определени в раздел I „Основни длъжностни задължения“, т. 1 - 4 от длъжностната характеристика, като длъжността е пряко подчинена на ръководителя на направление „Администрация и финанси“. Във вътрешните актове, представени при одита, няма утвърден образец на контролен лист, както и изискване за документирането на проверките и за създаването и поддържането на регистър на финансовия контролор. Липсата на писмено въведени изисквания не осигурява необходимите условия за текущ и последващ контрол, за проследяване на действията по предварителен контрол и показва, че високият риск за навременното му осъществяване и за качеството на документирането му не е минимизиран до приемливо ниво.

В използвания формуляр на *контролен лист за предварителен контрол* за законосъобразност *няма/не са* формулирани въпроси, които задължително да изискват осъществяването на предварителен контрол относно: наличието на средства по бюджета на НГ; относимост на ангажимента/задължението/плащането към дейността на НГ; законосъобразност, в т.ч. приложимост на ЗОП, и документална обосновааност; компетентност на лицето, което инициира и/или подписва документа, с който се поема/ възниква ангажимента/задължението се извършва плащането. В резултат, не са спазени изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 12, чл. 13, ал. 3, т. 10 и чл. 14, т. 1, 4 - 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.). Липсата на образец с подходящи реквизити е предпоставка за осъществяването на неадекватен, респективно неефективен предварителен контрол и показва, че рискът за извършването на незаконосъобразни разходи по бюджета на НГ не е минимизиран до приемливо ниво²¹.

3.1.2. През одитирания период писмено не е въведена процедура, определяща съответните отговорности, срокове и начин за документиране на инициирането на поемането на ангажиментите и сключването на договорите, възникването на задълженията и извършването на плащанията, с което не са спазени изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 7, 8 и 12, чл. 13, ал. 3, т. 10 и чл. 14, т. 1, 4 и 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.)²².

Не са определени обхватът и видът на проверките, които следва да се изпълнят от главния счетоводител, от счетоводителя и от финансовия контролор в рамките на предварителния контрол, който им е възложен, поради което *не са ясни целите и предназначението* на проверките, предхождащи полагането на съответните съгласувателни подписи (от главния счетоводител – върху заявки, договори и други разходооправдателни документи; и/или от финансовия контролор – върху контролните листове), с което не са спазени изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 12 и чл. 13, ал. 3, т. 10 и чл. 14, т.т. 1, 4 и 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.)²³.

3.1.3. Във ВПСФУКНГ не са регламентирани отговорности/задължения във връзка с управлението на риска, в т.ч. анализ и оценка на рисковете, създаването на риск-регистър и периодичния му преглед. През одитирания период *няма/не са* утвърдени Стратегия за управление на риска и Риск-регистър на НГ, и не са възложени конкретни функции по управлението на риска в НГ. През одитирания период не са създадени необходимите условия за управлението на риска в НГ, с което не са спазени изискванията на чл. 12, ал. 3 от ЗФУКПС²⁴.

²¹ Одитно доказателство № 9

²² Одитно доказателство № 9

²³ Одитни доказателства №№ 3 и 9

²⁴ Одитни доказателства №№ 3 и 9

Дейността по управлението на риска в НГ е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗФУКПС относно: управленската отговорност за идентифицирането, оценката и управлението на рисковете, застрашаващи постигането на целите на НГ по законосъобразен начин; утвърждаването на Стратегия за управление на риска, ежегоден анализ на въведените контролни дейности и създаване на условия за управление на рисковете. Изградената система за вътрешен контрол не осигурява прозрачна и ясна процедура за определяне на целите на организацията, за формулиране на критерии за оценка на изпълнението им и за докладване на резултатите.

3.2. Във Вътрешните правила на документооборота на счетоводните документи на Националната галерия (ВПДСДНГ), утвърдени от директора на НГ на 14.07.2015 г., текстовете са непоследователни, като в съдържанието липсват членове с номера 9, 29-38 вкл. и 52; чл. 40, ал. 2 е недовършен смислово, а чл. 49 е дублиран, но с различно съдържание. При анализа на правилата е установено, че описаното движение на документите е непълно, не е извършено разпределение на дейностите между отговорните длъжностни лица със съответните длъжностни наименования; липсват контролни процедури за гарантиране законосъобразното протичане на процеса. Липсващите текстове не позволяват да се изясни смислово и да се направи оценка на съответствието на процедурите по инициране на разходите и на тяхното одобрение²⁵.

3.3. Инструкцията за деловодната дейност и документооборота в Националната галерия (ИДДДНГ)

Инструкцията е утвърдена от директора, в сила от 01.06.2016 г. Тя урежда организацията на документооборота и процеса на регистрация и обработка, разпределение, съставяне, съгласуване и изпращане на документите, както и тяхното съхраняване. Съгласно чл. 25, ал. 1 от ИДДДНГ „финансовият контролър води регистър на договорите и организира архивирането им.“, а съгласно чл. 25, ал. 2 всички договори и съпътстващата ги документация (по избор на изпълнителя) се съхраняват в отделен архив, организиран от финансовия контролър.

При одита е установено, че в НГ няма/не се поддържа регистър на договорите, те не се комплектоват с указаните документи, а задълженията по чл. 25 от ИДДДНГ не са включени в длъжностната характеристика на длъжността „финансов контролър“, служителят, който я заема не е запознат с това задължение и не го изпълнява²⁶.

Съгласно информация от одитираната организация, предоставена на одита - „подписаният екземпляр от договора, ведно с приложенията, се съхранява в оригинал в секретариата на НГ“, където „се води електронен Регистър на договорите, с отбелязване на страна, дата на сключване, кратко описание на предмета, срок, цена.“²⁷.

При проверката е установено, че през одитирания период не е прилагана еднаква/унифицирана практика по съхранението и регистрирането на договорите, които се съхраняват при различни служители и в различни сгради на НГ. Част от договорите се намират в сградата „Квадрат 500“, като се съхраняват при главния счетоводител или при сътрудника в администрацията без ясно и писмено въведени критерии за това от какво следва да се определя мястото на съхранението им с оглед бъдещото проследяване на изпълнението, а друга част от договорите се съхранява в архива на НГ, който се намира в сградата на „Двореца“.

През одитирания период няма утвърден образец на регистър на договорите и такъв регистър не е воден. За систематизирането на информацията от сътрудника в администрацията

²⁵ Одитни доказателства №№ 3 и 9

²⁶ Одитни доказателства №№ 3 и 9

²⁷ Одитно доказателство № 9

в НГ по негова инициатива за 2016 г. и 2017 г. са съставени помощни таблици, в които е записана обща информация за договори, по които НГ е страна, и за които служителът е получил информация²⁸.

Липсата на специален писмено въведен ред относно договорните отношения в НГ, както и неприлагането на реда за регистриране и съхраняване на договорите, определен в Инструкцията за деловодната дейност и документооборота в Националната галерия не осигуряват необходимите условия за създаване и поддържане на пълна, вярна и точна информация за сключените договори, не гарантират точността и пълнотата на информацията за поетите ангажименти и за проследяване на изпълнението на договорите за целите на финансовото управление на НГ.

3.4. При проверката и анализа на вътрешните правила е установено, че в НГ не са писмено въведени процедури със съответните отговорни длъжностни лица относно:

а) иницирането на поемането на ангажиментите, одобрението им и сключването на договорите;

б) прогнозиране и планиране на потребностите от доставки на стоки и услуги и свързаните с това изисквания за прилагане на Закона за обществените поръчки;

в) реда, начина и отговорностите за контрол и приемане на изпълнението по договорите и за документиране на срока и качеството на изпълнението.

3.5. Във връзка с изискванията на чл. 4а, ал. 3 и 5 от Закона за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ) за конкретизиране и осигуряване прилагането на чл. 4а, ал. 1-4 от ЗОПБ е установено, че за одитирания период *няма* изрично утвърдени вътрешни правила за това. Установени са фрагментирани, непълни и противоречащи си разпоредби. В т. 10 от р. IV „Изпълнение на бюджета и контролни процедури“ в Правилата за прилагане на система на делегиран бюджет в държавни културни институти в областта на културното наследство и библиотечното дело²⁹ е определено директорите на културни институти да извършат необходимите действия за осигуряване на ежедневно централизиране в Единната сметка на постъпилите приходи и възстановени разходи. Съгласно чл. 13 от ВПДСДНГ касата на НГ може да е с дневен лимит до 5 000 лв., като всички приходи, постъпили в касата следва да се внасят ежеседмично по транзитната сметка и задължително в края на месеца, което не съответства на указанията на първостепенния разпоредител, дадени на основание чл. 23д и чл. 23ж от ЗЗРК, и във връзка с чл. 11, ал. 12 и 13 от ЗПФ – за ежедневно централизиране в Единната сметка на постъпилите в брой в Касата на НГ приходи и възстановени разходи. Не са въведени изисквания за ограничаване на плащанията в брой – само по изключение, както и за задължително документиране на мотивите/причините за невъзможността за извършването на плащанията по банков път³⁰.

По информация, предоставена от одитираната организация, причината за установените несъответствия в регламентираните процедури е недостигът на квалифициран персонал в общата администрация на НГ - резултат от недофинансирането на дейността на НГ, което значително затруднява осъществяването на основните функции и разпределението на посочените по-горе отговорности по отношение възлагането на обществени поръчки.

Липсата на писмено въведени контролни дейности и наличието на противоречиви такива са резултат от невъвеждането на процедури за анализ и оценка на риска и за текущо наблюдение и мониторинг на действието на системата за финансово управление и контрол в НГ.

През одитирания период в НГ няма писмено въведени процедури с ясно определени конкретни отговорности, срокове, правила за документиране и докладване на осъществен

²⁸ Одитни доказателства №№ 9 и 10

²⁹ утвърдени със Заповед № РД 0909-36 от 11.01.2016 г. на министъра на културата

³⁰ Одитни доказателства №№ 3 и 9

предварителен контрол преди поемане на ангажимент за разход и подписване на договор, преди възникване на задължение за разход и преди извършване на плащане от бюджета на НГ, с което не са спазени изискванията на чл. 13, ал. 3, т. 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.); няма писмено утвърден образец на контролен лист за осъществяване на предварителен контрол, както и изискване за задължително водене на регистър на контролните листове на финансовия контрол в хронологичен ред – с конкретна информация за вида, размера и периода на ангажиментите, задълженията и плащанията, за които е осъществен предварителен контрол и е изразено/докладвано становище от финансовия контрол, с което не са спазени изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 12, чл. 13, ал. 3, т. 10 и чл. 14, т.т. 1, 4 и 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.).

Установено е съществено несъответствие с изискванията на правната рамка, определена с чл. 21, ал. 1 от ЗПФ, чл. 4а, т. 1-5 от ЗОПБ, чл. 7, ал. 1, чл. 13, ал. 3, т. 10 и чл. 14, т.т. 1, 4 и 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) относно създаването на подходяща организационна структура с цел ефективно изпълнение на задълженията и разделянето на отговорностите по вземане на решение, осъществяване на контрол, изпълнение и документиране на всички операции и действия; осигуряването на проследимост на процесите в организацията; въвеждането на вътрешни правила за финансово управление и контрол с административен акт или система от актове, които ясно да определят реда, начина и отговорностите за осъществяване на процесите и да гарантират постигане целите на организацията по законосъобразен начин.

4. Приходи от продажби на услуги, стоки и продукция

4.1. Общ размер и структура на приходите от продажби на услуги, стоки и продукция на НГ

Общият размер и структурата на формираните приходи от продажби на услуги, стоки и продукция през одитирания период са показани в следващата таблица:

Приходи от продажби на услуги, стоки и продукция в НГ
(годишен уточнен план и отчет)³¹

(в лв.)

Нетни приходи от продажби на услуги, стоки и продукция	2016 г.				2017 г.				Динамика (изменение) на приходите по отчет - 2017 г. спрямо 2016 г.	
	Уточнен план	Отчет	Изпълнение в % /к.3:к.2 х 100/	Структура /отн. дял в % / на отчетените приходи	Уточнен план	Отчет	Изпълнение в % /к.7:к.6 х 100/	Структура /отн. дял в % / на отчетените приходи	абсолютен размер(к.7-к.3)	в % (к.7:к.3 х 100)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Общо /I+II/	484 620	484 620	100%	100%	470 786	470 786	100%	100%	-13 834	97%
в т.ч.:										
I. Приходи от продажба на услуги		432 779		89%		412 872		88%	-19 907	95%
1. Приходи от продажба на билети		308 470		64%		330 309		70%	21 839	107%
2. Други приходи- от културни мероприятия, заснемане на филми и др.		124 309		26%		82 563		18%	-41 746	66%
II. Приходи от продажба на стоки и продукция - сувенири,картички и др.		51 841		11%		57 914		12%	6 073	112%

³¹ Одитно доказателство № 3

Отчетените приходи от продажби на услуги, стоки и продукция са в общ размер 484 620 лв. за 2016 г. и 470 786 лв. за 2017, колкото е и уточненият план за двете години от одитирания период. През 2017 г. са отчетени с 13 834 лв. по-малко приходи, спрямо 2016 г., или намаление от 3 на сто (колони 10 и 11 от Таблица 1), което е резултат от намалението на приходите от услуги (основно от други приходи).

В структурата на отчетените приходи за одитирания период с най-голям относителен дял са приходите от услуги – съответно 89 на сто за 2016 г. и 88 на сто за 2017 г. (колони 5 и 9), като основен дял имат приходите от продажба на билети (съответно 64 на сто за 2016 г. и 70 на сто за 2017 г.). Приходите от продажба на стоки и продукция съставляват 11 на сто от общия размер на отчетените приходи за 2016 г. и 12 на сто за 2017 г.

Данните за отчетените през одитирания период приходи отразяват тенденция на намаление. В структурата им преобладаващ е дялът на приходите от услуги, като от тях с най-голям дял са приходите от входни билети.

4.2. Приходи от продажба на услуги

Приходите от продажба на услуги през одитирания период са формирани от продажбата на билети (в които са включени и беседи и идентификация), и приходи от други дейности - за предоставяни от НГ услуги с договори за съвместни мероприятия и дейности.

4.2.1. Приходи от продажба на входни билети

4.2.1.1. Правна рамка

Съгласно чл. 187 от ЗКН и чл. 18 от ПУДНГ за индивидуално или групово посещение на музейна експозиция се заплащат входни билети. Цените на билетите се определят със заповед на директора, съгласувана с Министерството на културата. В същата заповед се определят и безплатен вход за посещение на експозиция (един път седмично) и категориите посетители - деца, учачи се и хора с увреждания, които заплащат намалени цени или се освобождават от заплащане на входен билет.

Съгласно чл. 18, ал. 3 от ПУДНГ входните билети, платени в брой, трябва да са придружени от фискална касова бележка от фискално устройство или касова бележка от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност (ИАСУТД) по Наредба № Н-18 от 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изискванията към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (ДВ, бр. 106 от 2006 г., заглавието доп. ДВ бр. 80 от 2018 г.). Събраните приходи от продажба на билети, заедно с останалите приходи от продажба на услуги и продукция се внасят по транзитната сметка на НГ.

С чл. 4а, ал. 3 от Закона за ограничаване на плащанията в брой (ЗОПБ) е определено, че събраните в брой средства от бюджетните организации се внасят своевременно по съответните им банкови сметки.

В чл. 13 и 14 от Вътрешни правила за документооборота на счетоводните документи на Националната галерия е регламентирано, че получените суми от отчетените приходи от билети и продадени рекламни материали се съхраняват в касата на НГ, определен е дневен лимит на касата до 5 000 (пет хиляди) лева, като всички приходи, постъпили в касата се внасят ежеседмично по транзитната сметка на НГ и задължително в края на месеца.

През одитирания период в НГ няма писмено въведени/утвърдени с вътрешен акт правила относно реда, начина и контрола на процеса по събирането и отчитането на приходите от продажби на билети.

4.2.1.2. При проверката на създадената организация за събирането и отчитането на приходите от продажби на билети е установено³²:

а) входните билети се издават чрез фискално устройство от всеки филиал на НГ. За платените в брой билети се издава касов бон. През одитирания период са регистрирани и функционирали четири броя касови апарати за входни билети, въведени в експлоатация през 2015 г., съответно: във филиалите „Дворец“ и „Крипта“ – от 25.01.2015 г., „Квадрат 500“ - от 29.05.2015 г., и в „Музей на социалистическото изкуство“ на 20.07.2015 г. Създаденият ред е в съответствие с изискванията на Наредба № Н-18 от 2006 г.;

б) издаването на билетите се извършва от материално-отговорно лице (МОЛ) на длъжност „продавач-консултант“ и/или „продавач билети“, в чиято длъжностна характеристика са записани задълженията да води касова книга, да приема, съхранява и отчита продадените билети и получените суми да внася периодично, но не по-малко от веднъж в месеца в касата на НГ³³;

в) приходите от продадените билети, платени в брой се отчитат с междинен седмичен отчет от касовия апарат и се заприходяват в касата на НГ с ПКО от счетоводител, на когото в длъжностната характеристика³⁴ са разписани задължения три пъти месечно да приема и проверява отчетите на касиерите („продавач-консултантите“), да съставя ПКО и да ги осчетоводява;

г) платените чрез ПОС терминал средства постъпват директно в сметката на НГ, а приходите се внасят в транзитната сметка.

4.2.1.3. За оценка на съответствието са извършени проверки върху одитни извадки за приходи от продажба на билети, формирани чрез случаен подбор от записите по счетоводните регистри, в т.ч. за 2016 г. - 40 бр. (18 на сто от общия брой записи) и за 2017 г. - 36 бр. (15 на сто).

При проверките е установено³⁵:

а) цените на билетите за посещение в НГ през одитирания период са определени с две заповеди на директора на НГ, в които са определени и категориите посетители - деца, учаци се, хора с увреждания и др., които заплащат намалени цени или се освобождават от заплащането на входен билет. Представено е писмо на директора на НГ до министъра на културата за съгласуване на цените на билетите, на което не е получен отговор за съгласуване. В резултат, при одита не може да се изрази разумна увереност, че изискванията на чл. 187, ал. 2 от ЗКН и чл. 18, ал. 2 от ПУДНГ за съгласуване на цените на билетите от Министерството на културата са спазени³⁶;

б) в общо 70 от проверените случаи (37 за 2016 г. и 33 за 2017 г.) продажбата на билети е регистрирана чрез фискални устройства (касови апарати) и издадена касова бележка (касов бон) от интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност (ИАСУТД) по Наредба № Н-18 от 2006 г. В два случая (през 2017 г.) са издадени фактури, а в четири случая (3 за 2016 г. и 1 за 2017 г.) са извършени плащания с банкова карта от ПОС-терминал;

в) от продавач-консултантите са съставени фискални отчети за продажбите в брой. Отчетите са за различни периоди от време (в повече от половината от случаите - 42 отчета, са за период от два дни, десет дни, две/три седмици и месец), което не съответства на оповестения като прилаган в практиката на НГ седмичен период на отчитане. Една от причините за

³² Одитно доказателство № 14

³³ Одитно доказателство № 15

³⁴ Одитно доказателство № 15

³⁵ Одитни доказателства №№ 16 и 17

³⁶ Одитно доказателство № 18

установеното е липсата на писмено определен ясен и подходящ критерий³⁷, по който приходите да се отчитат от продавач-консултантите и получените средства да се заприходяват в касата на НГ;

г) във фискалните отчети за шест от проверените случаи оборотът на приходите от продажба на билети³⁸ е неправилно отразен като приходи от продажба на стоки³⁹, което не създава увереност, че приходите са вярно определени по видове⁴⁰.

Причината е, че до края на м. март 2016 г. фискалните устройства в НГ са били с производствено инсталиран софтуер за отчитане на продажбите само като „оборот Б“, което е отстранено от 1 април 2016 г.⁴¹;

д) за постъпилите в касата суми от платените в брой билети са съставени ПКО, които са отразени в касовата книга на НГ;

е) приходите от продажби, платени в брой, са внесени по транзитната сметка на НГ, като във вноските бележки и банкови извлечения е отразена общата стойност на всички собствени приходи, без аналитичност по видове приходи, което затруднява последващите анализи и контрол⁴².

Процесите по събиране и отчитане на приходите от билети не са регламентирани с нарочни вътрешни правила, което не осигурява необходимите условия за регулярно отчитане на събраните приходи от билетните каси и за непрекъснат и ефективен вътрешен контрол.

4.2.2. Приходи от други дейности

Приходите от други дейности през одитирания период са формирани от предоставени услуги на основание договори, сключени с контрагенти за организиране и провеждане на съвместни мероприятия – семинари, конференции и други събития.

За одитирания период не са писмено въведени/утвърдени конкретни правила за реда, начина на осъществяване и контролните дейности в процеса по отчитането на приходите от други дейности.

За оценка на съответствието са извършени проверки върху нестатистически одитни извадки за приходи от други дейности⁴³ - за 2016 г. 17 бр. (24 на сто от общо 73) и за 2017 г. - 12 бр. (25 на сто от общо 49).

От извършените проверки е установено⁴⁴:

а) основанието за получаване на приходите са договори за предоставянето на услуги с определени цени, с изключение на два случая, при които не са сключени договори, а приходите са събрани на основание издадена фактура за услугата: „фотосесия – Филмейкър“ и от бракуване на автомобил;

б) за всички проверени случаи за услугите по договорите са издадени фактури;

в) плащането е извършено предимно по банков път. Сумите, платени в брой са внесени по транзитната сметка на НГ с общи платежни документи за всички събрани за съответния период суми, което затруднява тяхното проследяване⁴⁵;

д) при отразяване на приходите от други дейности в счетоводния софтуер е установено некоректно посочено „име на документ“ в два от проверените случаи и неправилно попълнен

³⁷ например: размер на събраните суми от продадени билети или определен ден от седмицата/дата от месеца

³⁸ „оборот А“

³⁹ „оборот Б“

⁴⁰ Одитно доказателство № 19

⁴¹ Одитно доказателство № 17

⁴² Одитно доказателство № 20

⁴³ записи по см. 7110 Приходи от продажба на услуги/„приходи от други“/„Извлечение по хронология“

⁴⁴ Одитно доказателство № 16

⁴⁵ Вж. т. 4.2.1.3, б. „е“

реквизит „обяснителен текст“ в един от случаите, което не гарантира точност на данните в обобщената информация⁴⁶. В два от проверените случаи приходи от билети погрешно са отразени като приходи от продажба на услуги⁴⁷, като сумите са несъществени по стойност, но илюстрират резултатите от липсата на подходящи контролни дейности.

Процесите по събиране и отчитане на приходите от други дейности не са регламентирани с нарочни вътрешни правила, което не осигурява необходимите условия за адекватно управление на процеса, за минимизиране на рисковете при извършването на дейностите и за осъществяване на непрекъснат и ефективен вътрешен контрол.

4.3. Приходи от продажба на стоки и продукция

Приходите от стоки и продукция през одитирания период са формирани от продажба на стоки (рекламни, печатни материали и др.) във филиалите на НГ.

За регламентиране на дейността писмено не са утвърдени вътрешни правила/процедури, с което не са създадени необходимите условия за ефективно управление на процеса и надежден вътрешен контрол.

При одита е установено, че след извършването на продажбите на стоки в 4-те филиала на НГ, продавач-консултантите представят в счетоводството на НГ седмичен отчет по заглавия, придружен с отчет от фискалното устройство. За постъпилите в касата суми в отдел „ФСО“ се съставят ПКО, след което се внасят в транзитната сметка на НГ⁴⁸.

За оценка на съответствието са извършени проверки върху нестатистически одитни извадки⁴⁹ от 27 бр. записи в счетоводния софтуер (21 на сто от общия брой) за 2016 г. и 23 бр. (15 на сто) за 2017 г.

От извършените проверки на приходите от извадките е установено⁵⁰:

а) продажбата на стоки е регистрирана чрез фискално устройство във всички проверени случаи;

б) за продажбите от продавач-консултантите са изготвени отчети по заглавия по образец⁵¹, който не е утвърден с вътрешен акт. Отчетите са представени в счетоводството на НГ заедно с отчет от фискалното устройство (фискални отчети);

в) за постъпилите в касата суми в брой са съставени ПКО, като в един случай основанието за прихода е неправилно посочено в ПКО като „приходи от билети“, вместо „приходи от печатни и рекламни материали“;

г) сумите от заприходените продажби са внесени по транзитната сметка на НГ с общ платежен документ, като не са разграничени от другите видове приходи⁵²;

д) при отразяването на отделни реквизити в приложимия софтуер са установени следните несъответствия: в 5 случая неправилно е посочено „приходен касов ордер“, вместо „отчет продажба“ и грешен текст в ПКО – „приходи от билети“ вместо „приходи от печатни и рекламни материали“.

Установените случаи на неправилно отразяване на информацията за произхода на прихода илюстрират резултатите от липсата на подходящи контролни дейности, което може да повлияе негативно върху проследяването на дейността.

Събирането и отчитането на приходите от стоки не е регламентирано с нарочни вътрешни правила, което създава риск за правилното определяне и събиране на приходите.

⁴⁶ Одитно доказателство № 16

⁴⁷ 100 лв. за 2016 г. и 30 лв. за 2017 г.

⁴⁸ Одитно доказателство № 14

⁴⁹ записи за Приходи от продажба на стоки/„Извлечение по хронология“

⁵⁰ Одитно доказателство № 16 (т.ІІІ)

⁵¹ Одитно доказателство № 21

⁵² Вж. т. 4.2.1.3, б. „е“ и 4.3. б. „в“

Установеното несъответствие при отразяване на произхода на прихода при отчитане показва неефективност на вътрешния контрол в тази част на процеса.

Липсата на писмено въведени вътрешни правила, регламентиращи процеса по събиране и отчитане на приходите от услуги, стоки и продукция е в несъответствие с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 12 и т. 16 от ЗФУКПС (ред. ДВ бл. 21 от 2006 г.). Не са въведени контролни дейности за минимизиране на рисковете в процесите, с което не са спазени изискванията на чл. 13, ал. 1 и ал. 3 от ЗФУКПС (ред. ДВ бл. 42 от 2009 г.).

4.4. Анализ на данните за касовата наличност през 2016 г. и 2017 г.

При извършения анализ е установено, че през одитирания период⁵³:

а) не са спазвани последователно⁵⁴ и непрекъснато изискванията на чл. 13 от ВПДСДНГ относно: непревишаването на дневния лимит на Касата на НГ от 5 000 лв., ежеседмичното внасяне по транзитната сметка на НГ и задължителното внасяне по същата сметка в края на месеца на *всички* приходи, постъпили в касата на НГ. Установено е, че през 2016 г. в 40 случая (дати), а през 2017 г. в 130 случая (дати) касовата наличност е превишавала определения лимит, като в 16 от случаите през 2016 г. и в 67 през 2017 г. сумите са надхвърляли двукратно лимита. По този начин, през одитирания период не са спазвани изискванията на чл. 4а, ал. 3 от ЗОПБ относно своевременното внасяне по съответната банкова сметка на събраните в брой приходи в Касата на НГ;

б) в разходните касови ордери за предоставяне на средствата за внасяне по транзитната сметка на НГ не е посочен периода, за който са събрани средствата в касата на НГ, което не осигурява информация за осъществяване на текущ и последващ контрол по отношение на изискването всички събрани приходи в касата да се внасят *своевременно* по транзитната сметка на НГ. Не са спазени изискванията на чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.) за документирание на всички операции, процеси и трансакции с цел осигуряване на адекватна одитна пътека за проследимост и наблюдение.

5. Разходи за материали и за външни услуги

При одита са извършени документални проверки на нестатистически одитни извадки за всяка от проверяваните години от предоставените първични счетоводни документи (бюджетни платежни нареждания и разходни касови ордери, с приложените към тях разходооправдателни документи и договори) относно разходите на бюджетни средства. Целта на изпълнените одитни процедури е да се установи степента на съответствие с изискванията на правната рамка – ЗПФ (в т.ч. и §2 от ДР), ЗФУКПС и свързаните с тях указания, относно законосъобразността и документалната обосновааност на отчетените разходи и осъществяването на вътрешния контрол в процеса.

5.1. Разходи за материали и външни услуги

При извършената проверка на разходите за материали и външни услуги е установено, че през одитирания период писмено не е утвърден ред за движение и комплектоване на документите във връзка с извършването на разходите, поради което не е прилагана еднаква практика за извършване на разходите и за комплектоване на съответните платежни документи (бюджетни платежни нареждания и разходни касови ордери).

При одита е установено:

а) извършени са плащания за писмени преводи, за поддръжка на реклама в интернет, за медийно обслужване и други сходни рекламни услуги, по договори за правна помощ, за абонаментна поддръжка на софтуерни продукти, за охрана, за почистване, за гаранционно и

⁵³ Одитно доказателство № 11

⁵⁴ във всички случаи

следгаранционно обслужване на климатична инсталация, асансьори, автоматизирана система и др.;

б) към документите за плащането не са приложени всички относими документи, относно разхода - фактури, протокол/отчет, договор, заявка/докладна записка за инициране на разхода/плащането, контролен лист за извършен предварителен контрол за законосъобразност (КЛ) и др., което не е в съответствие с изискванията на чл. 18, ал. 2 и чл. 24, ал. 2 от ВПДСДНГ. В част от платежните документи, фактури и отчети липсват текстове относно основанието за плащането, а в счетоводните регистри е записан общ текст „услуги“, което не позволява обвързване на плащанията, разходооправдателните документи, договорите и контролните листове за предварителен контрол за законосъобразност и не осигурява условия за текущ и последващ контрол, както и одитна следа в несъответствие с изискванията на чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.)⁵⁵;

в) с две платежни нареждания от различни дати са платени суми в еднакъв размер към един и същи изпълнител на услуга, като към едното платежно нареждане за 756 лв. е приложен оригинал на фактура № 0000001489 от 17.05.2017 г., а към второто нареждане от 18.05.2017 г. за 756 лв. е приложено копие на същата фактура⁵⁶. Двойно платената сума е възстановена от получателя на 26.05.2017 г., но установеното е проявление на риска от незаконосъобразни плащания, поради липсата на подходящи контролни дейности;

г) към три бюджетни платежни нареждания (БПН) на обща стойност 2 367 лв. са приложени копия на фактури, вместо оригинали на такива, в т.ч.⁵⁷: БПН от 12.07.2017 г. за 367 лв., платени на физическо лице по копие на Фактура № 100 от 22.04.2014 г. за юридическа услуга за м. декември 2013 г. по договор без № и дата (неприложен към платежните документи); БПН от 08.06.2017 г. за 1 000 лв., платени за медийно обслужване, по копие на фактура № 0000000008 от 06.06.2017 г.; БПН от 04.07.2017 г. за 1 000 лв., платени за медийно обслужване по фактура № 0000000009 от 06.06.2017 г.;

д) извършени са месечни плащания по договори за юридически услуги или правна защита, в т.ч. договори със сходен/повтарящ се предмет - оказване на правна защита и съдействие под формата на „предоставяне на специализирани услуги в сферата на проектното финансиране“, като формулировката на предмета не позволява точно определяне на дейностите с оглед отчитането на изпълнението, изплащането на възнаграждението и последващия контрол върху тях. В договорите няма клаузи относно начина на отчитане и приемане на изпълнението им, не е определен срок за изпълнението и/или краен срок за действието на договора. Към част от договорите е приложена писмена информация⁵⁸, в която с общи текстове за изпълнени са описани дейности без конкретизация на вида и обема им, което не позволява последващо да се оцени/проследи колко и какви дейности са изпълнени. В платежните документи (бюджетно платежно нареждане или РКО) няма/не са записани номерата и датите на договорите, поради което недостатъчната информация по плащанията, заедно с липсата на регистър на договорите, не позволяват задълженията да се обвържат еднозначно с плащанията, в т.ч.:

да) в БПН за 6 600 лв. от 04.11.2016 г. е посочен номер и дата на документ, който *не съответства* на номера и датата на приложената към него фактура № 0000000094 от 01.11.2016 г. Към нареждането е приложен КЛ, в който са посочени дата на платежното нареждане и номер и дата на приложената фактура. В счетоводния софтуер за разхода е посочено, че плащането е по договор за охрана, без да са посочени неговите № и дата. При

⁵⁵ Одитно доказателство № 9

⁵⁶ Одитно доказателство № 9 (Приложение № 2)

⁵⁷ Одитно доказателство № 9 (Приложение № 1А)

⁵⁸ например: „Изпълнение на договор за предоставяне на специализирани услуги месец март 2017 г.“

одита не е предоставен договор с фирмата-получател на средствата, а три допълнителни споразумения за поетапно прекратяване на договор с нея съответно от 25.05.2011 г., 10.09.2017 г. и 31.12.2017 г. Представените документи не позволяват да се установи размера и произхода на задължението. Установеното е проявление на риска от незаконосъобразни плащания, поради липсата на утвърден ред за движение и съхранение на договорите, невъведен регистър на договорите и на подходящи контролни дейности;

дб) към платежно нареждане от 04.11.2016 г., за плащане по фактура № 0000000509 от 01.11.2016 г. за 3 000 лв. за охрана по договор няма/не са приложени: заявка, протокол/отчет, договор (независимо, че във фактурата е записано, че услугата е по договор, без да са посочени № и датата му), както и друга уточняваща информация. В платежното нареждане са записан номер и дата на документ 329/01.11.2016 г., който *не съответства* на номера и датата на фактурата, приложена към платежното нареждане, поради което плащането *не е обвързано* еднозначно със задължението по същата фактура. В КЛ за предварителен контрол са записани датата на платежното нареждане, номера и датата на фактура за охрана за м. 10.2016 г. за сумата от 3600 лв.

е) извършени са разходи **за материали** за изложби, за реставрационни нужди, за печатни изделия, за които *не е* създадена съответна аналитичност, като счетоводните регистри не съдържат достатъчно подробни и ясни пояснителни текстове, които да позволят тяхното обвързване. Установеното не създава одитна пътека и подходящи условия за осъществяването на текущ и последващ контрол, в т.ч. и за проследяване спазването на праговете за приложимостта на нормативните изисквания в областта на обществените поръчки;

ж) през одитирания период са извършени плащания по фактури от предходни години - 2014 г., 2015 г., които не са включени в съответните периодични справки за просрочени задължения, в т.ч.⁵⁹:

жа) с БПН от 12.07.2017 г. са платени 367 лв. на физическо лице за юридическа услуга по фактура № 100/22.04.2014 г. с приложено копие на фактурата, което не дава увереност, че сумата не е била вече платена през 2014 г.;

жб) фактура № 1000001014 от 21.10.2015 г. за 864 лв. за абонаментна поддръжка на климатици е платена през м. януари 2016 г.;

жв) фактура № 0000000318 от 30.11.2015 г. за 3 780 лв. за охрана е платена през м. ноември 2016 г.

Липсата на писмено въведени процедури за: инициране, одобряване и извършване на разходите, за текущ и последващ контрол на разходите, както и на процедури за регистрация на договорите и контрол на изпълнението им не осигурява минимизиране на рисковете за законосъобразното разходване на бюджетните средства на НГ, не осигурява необходимите условия за проследяване на действията и за обвързване на плащанията със сключените договори.

5.2. Процедури за инициране и одобрение на разходите

Съгласно чл. 6, ал. 3 от ВПСФУКНГ разрешаването и одобряването на разходи се извършват само от директора на Националната галерия или упълномощени от него за целта лица. При одита не са предоставени документи за упълномощаване.

През одитирания период писмено не са утвърдени вътрешни правила относно дейността по инициране, одобряване и извършване на разходи, с което не са създадени необходимите условия за документиране на всички операции, процеси и трансакции и за осигуряването на

⁵⁹ Одитно доказателство № 9

адекватна одитна пътека за проследимост и наблюдение, в несъответствие с изискванията на чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.) и чл. 39, ал. 1 от ВПСФУКНГ⁶⁰.

При одита са предоставени заявки за материали и за услуги за 2016 г. - 49 бр. и за 2017 г. - 39. Заявките *не са приложени* към съответните разходооправдателни документи, не се съхраняват по определен ред от определено за това длъжностно лице и *не са подредени* в хронологичен ред, което затруднява осъществяването на последващ контрол, анализ и проследяване както на заявките/потребностите, така и на доставките.

През одитирания период е прилагана различна практика за съгласуване на заявките с главния счетоводител на НГ и одобряването им от директора на НГ. Използвана е типова бланка на заявка, за чието писмено утвърждаване и въвеждане в употреба не са предоставени документи/актове (заповеди, правила).

5.3. Контролни листове

При одита е установено, че през одитирания период⁶¹:

а) контролните листове за извършен предварителен контрол за законосъобразност са датирани с датата на извършване на плащането по банков път или с РКО, което не дава увереност/не гарантира, че контролът е предварително осъществен;

б) във всички проверени контролни листове *няма* име на лицето, положило подпис за финансов контролор, което не дава увереност за лицето, извършило проверките;

в) за разходите, платени в брой е прилагана практиката „предварителният“ контрол да се осъществява от финансовия контролор върху разходооправдателните документи (фактури с фискални бонове и/или договори) за вече закупените материали и/или изпълнени услуги, в деня на изплащането на средствата от касата на НГ, като в контролните листове са вписани данните за съответните фактури. Наред с това липсват счетоводни данни за предоставяне на служебни аванси/отчитане с авансов отчет на разходите за осъществяването на доставките, което потвърждава, че към момента на документирането на „предварителният“ контрол разходите вече са били направени. Подобна практика лишава от смисъл и цел предварителният контрол за законосъобразност и не осигурява постигането на целите му, определени със ЗФУКПС.

5.4. Система на двоен подпис

Процедурата за двоен подпис е регламентирана в Глава пета от ВПСФУКНГ и във ВПДСДНГ. Съгласно чл. 11, ал. 2 от ВПСФУКНГ всички документи, свързани със задължения, разходи, действия по управление или разпореждане с имущество и други, независимо от стойността им, се подписват от директора на Националната галерия, в качеството му на ръководител и разпоредител с бюджет и от главния счетоводител, в качеството му на лице, отговорно за счетоводните записвания.

При одита чрез нестатистическа одитна извадка са проверени РКО за месеците октомври ноември и декември 2016 г. и за цялата 2017 г.⁶², при което е установено, че контролната дейност „система на двоен подпис“ по смисъла на чл. 13, ал. 3, т. 3 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) не е прилагана непрекъснато и последователно по отношение на отчетените касови разходи, в т.ч.:

а) в 117 РКО от 2017 г. няма положени първи и втори подпис по реквизитите за подпис на ръководителя и главния счетоводител. Документите са съставени в периода от 04.04.2017 г. до 31.05.2017 г.;

б) в 11 бр. РКО от 2017 г. не е положен подпис на реквизита за подпис на ръководител;

⁶⁰ Одитно доказателство № 9 (Приложение № 1А)

⁶¹ Одитно доказателство № 9 (Приложение № 1А)

⁶² Одитно доказателство № 13

в) в 112 бр. РКО от 2017 г. не е положен подпис на реквизита за подпис на главен счетоводител;

г) в два РКО от 2017 г. не е положен подпис на реквизита „получил“ сумата.

Дейността по документирането на разходите в брой в НГ е в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка, определена с чл. 7, т. 12 и чл. 14, т.т. 1 и 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.). Липсата на писмено въведен през одитирания период ред за извършване на разходите е довела до некомплектоване или непълно комплектоване на документите, прилагане на разнородна практика при иницирирането и извършването на разходите, което води до невъзможност за проследяване на действията и процесите. Не е въведен и не се поддържа регистър на сключените договори и не са определени ред и длъжностно лице, отговорно за тяхното съхраняване, което не позволява осъществяването на предварителен, текущ и последващ контрол върху изпълнението. Рискът от извършването на незаконосъобразни разходи не е минимизиран до приемливо ниво.

Обобщена оценка за област Бюджет:

Дейността е в частично несъответствие с изискванията на правната рамка, определена с изискванията на ЗОПБ и ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) относно документирането на всички операции и действия, осигуряването на проследимост на процесите в организациите и въвеждането на вътрешни правила за финансово управление и контрол с административен акт или система от актове. Не са въведени изисквания и правила за ограничаване на плащанията в брой и за извършването им само по изключение. През одитирания период писмено не е въведен ред за извършването на разходите, което е довело до прилагане на разнородна практика при иницириране, извършване на разходите и комплектоване на платежните документи.

Установено е частично несъответствие с изискванията на правната рамка, определена с Правилата за делегираните бюджети, относно осигуряване на ежедневно централизиране в Единната сметка на постъпилите приходи и възстановени разходи, тъй като с ВПДСД е определено всички събрани приходи в Касата на НГ да се внасят веднъж седмично и задължително в края на месеца по транзитната сметка на НГ. Това води до неизпълнение на указанията на първостепенния разпоредител с бюджет - министъра на културата, до заобикаляне на изискванията на ЗПФ, относно осъществяването на контрол от ПРБ върху управлението на бюджета от ВРБ и на ЗОПБ относно своевременното внасяне на събраните в брой средства по съответните банкови сметки.

II. Функции и основни дейности на Националната галерия

Националната галерия издирва, събира, документира, съхранява, изучава и популяризира културни ценности в областта на българското и чуждестранното визуално изкуство с познавателна, образователна, научна и естетическа цел на територията на Република България. Основната дейност на музея е събирането, опазването, представянето и изследването на движими културни ценности и произведения на съвременното българско и чуждестранно визуално изкуство. За осъществяването на основната си дейност музеят изпълнява функции и задачи, подробно изброени в чл. 6, ал. 2 от ПУДНГ, основните от които са идентификация на произведения на изкуството и реставрация и консервация на движими културни ценности (ДКЦ).

1. Идентификация на произведения на изкуството

1.1. Правна рамка

Извършването на идентификация на движими културни ценности е регламентирано от Закона за културното наследство. Редът за осъществяване на процеса по идентификацията на

произведения на изкуството⁶³ се определя от Наредба № Н-3 от 2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (Наредба Н-3 от 2009 г., издадена от министъра на културата, обн., ДВ бр. 101 от 18.12.2009 г., отм. ДВ бр. 17 от 26.02.2021 г.).

1.1.1. Вътрешни правила и процедури

През одитирания период не са утвърдени вътрешни правила/процедури за управлението на процеса по идентификация на ДКЦ, в несъответствие с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 16 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.) относно управленската отговорност на ръководителя на организацията за осигуряване на условия за законосъобразно протичане на процеса и в нарушение изискванията на чл. 13, ал. 1 и ал. 3 от същия закон (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) за въвеждане на контролни дейности, включващи писмени политики и процедури за минимизиране на рисковете от нередовно и неправилно осъществяване на дейностите по идентификация на ДКЦ.

При одита е установено, че с вътрешни актове през одитирания период не са определени⁶⁴:

а) редът, начинът и отговорното длъжностно лице за *окомплектоване и съхранение на досиетата* на идентифицираните вещи.

Наложена е практика архивът на дейността по идентификация на произведения на изкуството, осъществявана от двете направления на НГ – българско и чуждестранно изкуство, в т.ч. научния архив и досиетата на идентифицираните вещи, да се съхранява поотделно за двете направления. Съхранението на научния архив на направление ЧИ, в т.ч. и досиетата на идентифицираните от направлението вещи, се съхранява в помещения на НГ, намиращи се на ул. „Оборище“. Отговорно за оформянето на досиетата на идентифицираните вещи и тяхното съхранение е длъжностно лице, назначено на длъжност „архивист“ в Националната галерия за чуждестранно изкуство (НГЧИ). От 30.03.2016 г. лицето е на длъжност „експерт маркетинг и реклама“, като продължава изпълнението на дейностите, свързани с научния архив в т.ч. окомплектоване и съхранение на досиетата на идентифицираните вещи, без тези задължения да са му вменени в длъжностната характеристика или с друг писмен акт⁶⁵.

Досиетата на идентифицираните ДКЦ от направление БИ се комплектоват от служител на длъжност „администратор уеб-сайт“ и се съхраняват от него на територията на „Квадрат 500“. Те не са част от научния архив, в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 и ал. 3 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) и не се предават на учредения архив, в несъответствие с разпоредбите на чл. 45, ал. 1 от Закона за Националния архивен фонд (ЗНАФ) и Заповед № РД 14-18/29.01.2016 г. на директора на НГ⁶⁶.

Установената практика е в нарушение на изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 6 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.) относно управленската отговорност за съхранението и опазването на активите и информацията и на чл. 13, ал. 3 от Наредбата, съгласно която досиетата следва да се съхраняват в научния архив;

б) редът, начинът и длъжностното лице за *водене и поддържане на регистъра* на идентификациите, изискуем по чл. 102, ал. 5 от ЗКН.

В НГ е наложена практиката да се изготвят два регистъра на идентификациите с

⁶³ "Произведения на изкуството"- §4, т. 18 от ДР на ЗКН - по смисъла на чл. 7 от ЗКН са движими вещи с естетически качества, създадени чрез уменията и въображението на своите автори и с възможност да бъдат споделяни. За произведение на изкуството се смятат и декоративни елементи, стенописи и други части от сгради със значими естетически качества, създадени със способите на изобразителното изкуство.

⁶⁴ Одитни доказателства № № 23, 24, 25

⁶⁵ Одитни доказателства № № 23, 25, 26

⁶⁶ Одитно доказателство № № 24, 27, 28

различна номерация на идентифицираните вещи - идентификациите на произведения на българското изкуство се вписват в отделен регистър с поредна номерация за всяка календарна година, а в този, за идентифицираните произведения на чуждестранното изкуство – с продължаваща през годините поредност на номерацията⁶⁷. Лицето за вписване на идентификациите в направление БИ е „организатор уеб-сайт“, а за ЧИ – експерт „маркетинг и реклама“, като в длъжностните характеристики за длъжностите не са включени основни функции и задължения, свързани с осъществяването на процеса на идентификацията на произведения на изкуството⁶⁸.

Установената практика е в несъответствие с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 5, 6 и т. 16, чл. 11, ал. 1 във връзка с ал. 2, т. 3 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) относно управленската отговорност за създаване на условия за ефективно управление на персонала, опазване на активите и информацията, законосъобразно управление на процеса на идентификация на произведения на изкуството, изграждане на организационна структура с ясни правила, права, задължения;

в) редът, начинът и длъжностното лице за *вписване на идентифицираните ДКЦ* в Регистър на ДКЦ, който се води в МК съобразно изискванията на чл. 20 - 23 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.).

Във всички проверени случаи на дарения на произведения на изкуството на НГ и след идентификацията им като ДКЦ не са предприети действия за извършване на вписвания в регистъра на ДКЦ в Министерство на културата, в нарушение на изискванията на чл. 20, ал. 3, чл. 21, ал. 1 и чл. 22, ал. 1, т. 2 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁶⁹;

г) редът и начинът за *определяне на разходите по идентификацията* на единица произведение на изкуството по искане на физическо или юридическо лице и/или размера на цената на услугата за единица идентифицирано произведение, необходими за сключването и дължими при подписването на договорите между НГ и физически или юридически лица, поискали идентификация на движими вещи, по реда на чл. 12, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁷⁰;

д) редът и начинът за *работа* с изготвяните от уредниците *инвентарни картони*, както и длъжностно лице, отговорно за опазването на информацията/инвентарните картони⁷¹;

е) редът, начинът и длъжностните лица, отговорни за приемането/реализирането на дарения от произведения на изкуството на НГ, както и контролни дейности за минимизиране на риска от незаконосъобразно приемане и включване на даренията във фонда на галерията⁷².

1.1.2. Считано от 01.08.2017 г. са утвърдени и влизат в сила Вътрешни правила за идентификация на движими вещи на физически и юридически лица (Правилата). Правилата не определят ясно отговорностите и длъжностните лица, последователността и конкретните срокове за извършването на основните етапи от процеса на идентификация, с оглед гарантиране спазването на императивно определените в наредбата срокове за извършване и приключване на идентификацията по искане на физически и юридически лица. Правилата не въвеждат изискване за документиране на всяко действие и осигуряване на проследимост на процеса, както и контролни процедури за минимизиране на риска от незаконосъобразното му протичане. Действащите от 01.08.2017 г. Вътрешни правила за идентификация на движими вещи на физически и юридически лица не регламентират изчерпателно реда и начина,

⁶⁷ Одитно доказателство № 44

⁶⁸ Одитни доказателства №№ 26 и 28

⁶⁹ Одитни доказателства №№ 24 и 25

⁷⁰ Одитни доказателства №№ 23 и 25

⁷¹ Одитни доказателства №№ 24 и 25

⁷² Одитни доказателства №№ 24 и 25

сроковете и длъжностните лица отговорни за законосъобразното протичане на всеки етап на процеса и за контрол на изпълнението⁷³.

Липсата на пълни, ясни и конкретни вътрешни правила за дейността по идентификация на ДКЦ, е в несъответствие с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 12 и т. 16 от ЗФУКПС относно управленската отговорност на ръководителя на организацията и чл. 13, ал. 1 и ал. 3 от същия закон (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) за въвеждане на контролни дейности, включващи писмени политики и процедури, създадени да дават разумна увереност, че рисковете са ограничени в допустимите граници.

Наложената практика за комплектоване и съхранение на досиетата на идентифицираните вещи, водене и поддържане на регистъра на идентификациите, по чл. 102, ал. 5 от ЗКН и вписване в Регистъра на ДКЦ в МК е в несъответствие с нормативните изисквания по чл. 13, ал. 1, ал. 3; чл. 20, ал. 3; чл. 2, ал. 1; чл. 22, ал. 1, т. 2 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.), както и на чл. 7, ал. 1, т. т. 5, 6, 12, 16; чл. 11, ал. 1 във връзка с ал. 2, т. 3 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.).

1.2. Идентификация на произведения на изкуството по заявления на физически и юридически лица - чуждестранно изкуство

Съгласно чл. 97, ал. 3 от ЗКН физически и юридически лица, притежаващи вещи или колекции от вещи, които могат да се определят като културни ценности, може да поискат тяхната идентификация по реда на чл. 96, ал. 2 от същия закон (ред. ДВ бр. 54 от 2011 г.).

При одита са проверени документите, свързани с осъществяването на идентификация на шест произведения на чуждестранното изкуство⁷⁴, собственост на физически лица.

При проверката е установено:

1.2.1. Заповеди за назначаване на комисия, която да извърши идентификацията са издадени при всичките 6 проверени случая, в съответствие с изискванията на чл. 15, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (отм.). Издадени са общо четири заповеди⁷⁵, като с всяка е възложена идентификация на повече от едно произведение на изкуството, в съответствие с възможността, дадена от чл. 11, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) – определянето им като културни ценности с една и съща класификация по чл. 52 и чл. 53 от ЗКН.

1.2.2. Във всички издадени заповеди не са посочени място, график и други условия за работа на комисията и не е определен срок за изготвяне на експертното заключение, в нарушение на разпоредбите на чл. 15, ал. 2 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁷⁶.

1.2.3. От комисиите, определени със заповедите, не са документирани резултатите от заседанията и не са изготвени протоколи с решенията на съответната комисия, в нарушение на изискванията на чл. 16, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) и чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС⁷⁷.

1.2.4. За резултатите от идентификацията на всяка вещь са изготвени експертни заключения (ЕЗ) в съответствие с нормативно определения образец чл. 17, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.).

⁷³ Одитно доказателство № 29

⁷⁴ Произведения на чуждестранното изкуство с регистрационен номер в регистъра на идентификациите на направление ЧИ, както следва: 363 – „Пейзаж“; 364 – „Натюрморт“; 371 – неизвестно; 376 – „Птица“; 378 – без заглавие и 380 – без заглавие.

⁷⁵ Одитно доказателство № 30

⁷⁶ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 30

⁷⁷ Одитни доказателства №№ 23, 25

В нарушение на изискванията на чл. 17, ал. 5 и ал. 8 от Наредбата (отм.): в три⁷⁸ експертни заключения няма информация за приблизителната стойност в лева на идентифицираната ДКЦ, а в две⁷⁹ - за датировка; върху снимките на ДКЦ във всички проверени ЕЗ не са положени печат на музея и подпис на председателя на комисията, така че да обхващат и част от долния десен ъгъл на полето за снимка; в два от случаите ЕЗ не са подпечатани с печат на НГ; ЕЗ не са номерирани с пореден номер за съответната календарна година във всички проверени 6 случая⁸⁰.

1.2.5. Физическите лица, поискали идентификацията не са уведомени за резултатите в 7-дневен срок от датата на изготвяне на ЕЗ при всички проверени случаи, както и не са поканени да заплатят дължимата държавна такса за издаване на удостоверение, в нарушение на изискванията на чл. 18, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁸¹.

1.2.6. Директорът на НГ не е издал удостоверение по образец, съгласно приложение № 10 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.), за всяка идентифицирана вещ във всички проверени случаи, в нарушение на изискванията на чл. 18, ал. 2, т. 1 и ал. 3 от наредбата⁸².

1.2.7. Като образец всички подадени заявления и приложенияте към тях документи, в т.ч. три цветни снимки на електронен носител, съответстват на изискванията на чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 3 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁸³.

1.2.8. В съответствие с изискванията на чл. 12, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁸⁴ е наложена практика заявленията да се регистрират/завеждат в отделен дневник за изходяща и входяща кореспонденция на направление ЧИ, която не е въведена с нарочен акт, в нарушение на разпоредбите на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.).

1.2.9. Директорът на НГ не е определил със заповед длъжностно лице за извършване на проверка на подадените от физическите лица документи за идентификация, в нарушение на изискванията на чл. 12, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.). Не е извършена/не е документирано извършване на проверка на подадените документи във всички 6 проверени при одита случая⁸⁵, в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) и чл. 12, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.).

1.2.10. За всички проверени случаи между заявителя и НГ са сключени договори за извършване на идентификация, в съответствие с изискванията на чл. 12, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.). Договорите са типови, но образците им не са одобрени от юрист и не са писмено утвърдени от директора на НГ, което не дава разумна увереност, че включените в тях клаузи гарантират законосъобразност на процеса по извършване на идентификация на произведения на изкуството⁸⁶, в несъответствие с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 16 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.) относно осигуряване на условия за законосъобразно и целесъобразно управление.

⁷⁸ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 30

⁷⁹ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 30

⁸⁰ Одитни доказателства № № 23, 25, 30

⁸¹ Одитни доказателства № № 23, 25

⁸² Одитни доказателства № № 23, 25

⁸³ Одитни доказателства № № 23, 25, 30, 31

⁸⁴ Одитни доказателства № № 23, 25, 32

⁸⁵ Одитни доказателства № № 23 и 25

⁸⁶ Одитни доказателства № № 23, 25 и 30

1.2.11. В два случая - договор от 31.03.2016 г. и от 11.04.2016 г. са подписани след издаването на заповедите за идентификация⁸⁷, в нарушение на изискванията на чл. 15, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.).

1.2.12. Всички проверени заповеди⁸⁸ за назначаване на комисия за извършване на идентификация на заявените вещи са издадени след изтичането на 7-дневния срок от датата на постъпване на заявленията, респ. от подписване на договорите, в нарушение на изискванията на чл. 15, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁸⁹.

1.2.13. Във всички проверени случаи липсва документиране за уведомяване на заявителите за резултатите от идентификацията в 7-дневен срок от издаването на ЕЗ⁹⁰, в нарушение на изискванията на чл. 18, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) и чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС относно документирането на всички операции и дейности.

1.2.14. Всички четири проверени договора съдържат информация за сроковете за съобщаване на заявителя на резултатите от идентификацията и издаване на удостоверение. Договорите не посочват срок и място за извършване на идентификацията, в нарушение на изискванията на чл. 12, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.). В чл. 6 от всички проверени договори е определено НГ да издаде удостоверението по реда на чл. 18, ал. 2 и ал. 3 от същата наредба в „едномесечен срок“, без да е посочена датата, считано от която започва да тече този срок⁹¹.

По един⁹² от договорите е предвидено срокът за плащане на разходите по идентификацията да е *в деня на връчване на ЕЗ*, с което са нарушени императивните разпоредби на чл. 12, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) - разходите по идентификация да се плащат *в деня на подписване на договора*.

В чл. 9 на Договор № 34/03.04.2017 г. и Договор № 35/03.04.2017 г., без правно основание, е предвидено в 7-дневен срок от получаване на съобщението за идентифициране на културна ценност възложителят да заплати държавна такса за регистрация на ДКЦ в регистъра. Разпоредбите на ЗКН, Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) и Тарифата не предвиждат такса за вписване в Регистъра на движими културни ценности, както по чл. 102, ал. 5 от ЗКН, така и в този, по чл. 20, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) във връзка с чл. 102, ал. 5 от ЗКН. При одита е установено, че по договорите не са постъпили такива суми⁹³.

1.2.15. Разходите за извършване на идентификация на вещите по договори №№ 34/03.04.2017 г.; 35/03.04.2017 г. и договор от 01.04.2016 г. (без номер) са платени от заявителя/възложителя от два до пет месеца след датата на подписване на договорите, в нарушение на изискванията на чл. 12, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)⁹⁴.

1.2.16. Установената в НГ практика, всички документи, свързани с идентификацията на произведения на изкуството, които не отговарят на изискванията и критериите за културна ценност да се съхраняват в едно досие за календарната година, както и за идентифицираните ДКЦ да се съставя индивидуално досие за всяко произведение със съответстващите документи в зависимост от основанията за идентификация – дарение или по заявления на физическо или юридическо лице не е писмено въведена, в нарушение на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр.

⁸⁷ Одитни доказателства № № 23, 25 и 30 (заявление № 2/12.03.2016 г., заповед РД11-50 от 24.03.2016г., договор от 31.03.2016 г.; заявление № 1/10.03.2016 г., заповед № РД 11- 49/24.03.2016 г., договор от 11.04.2016 г.)

⁸⁸ Одитни доказателства № № 23, 25 и 30

⁸⁹ при Заповед № 69/11.04.2017 г. закъснението е 2 месеца

⁹⁰ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 26

⁹¹ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 30

⁹² Одитни доказателства №№ 23, 25 и 30

⁹³ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 30

⁹⁴ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 33

42 от 2009 г.). Оформените досиета се съхраняват при експерт „маркетинг и реклама“, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 3 от Наредбата от 2009 г. (отм.), същите да се съхраняват в научния архив, като част от учрежденския архив на НГ (по реда на чл. 45, ал. 1 от Закона за националния архивен фонд)⁹⁵.

1.2.17. Директорът на НГ не е издал удостоверение по образец съгласно приложение № 10 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) за всяка идентифицирана вещ по проверените договори, в нарушение на изискванията на чл. 18, ал. 2 т. 1 от същата наредба⁹⁶.

1.2.18. В чл. 7 от договорите от 31.03.2016 г. и 11.04.2016 г., и в чл. 6 от договори №№ 34/03.04.2017 г. и 35/03.04.2017 г., е определена цена на конкретната идентификация по договора в съответствие с регламентирания размер в раздел II „Цени на дейностите, извършвани от Национална галерия за чуждестранно изкуство при идентификация и регистрация на предмети, собственост на юридически и физически лица“ от Вътрешни правила за приемане, идентификация и регистрация на предмети на физически и юридически лица, утвърдени от и.д. директор на НГЧИ. Прилагането на цени, които не са утвърдени по определения ред и от отговорните за това длъжностни лица е индикация за неефективност на системата за финансово управление и контрол на НГ в е несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 3, т.т. 7, 8 и 10 и чл. 15, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.)⁹⁷.

Дейностите по идентификация на произведения на изкуството по искане на физически лице са осъществени в съществено несъответствие с изискванията на правната рамка.

Установени са нарушения на изискванията на правната рамка по ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) и Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) относно: проверка на редовността на подадените документи за идентификация от физическите лица; съдържанието на заповедите за идентификация на ДКЦ и експертните заключения; документирани резултатите от заседанията на комисиите по идентификация; изготвяне и издаване на удостоверения за оценката на идентифицираната вещ; спазване на нормативно определените срокове за съществени действия от процеса; оформяне и съхранение на досиета на идентифицираните вещи, определяне размера на цената на идентификацията.

1.3. Идентификация на произведения на изкуството при дарения на НГ за музейните ѝ фондове - българско изкуство

Съгласно чл. 97, ал. 1 от ЗКН държавните, регионалните и общинските музеи задължително извършват идентификация при придобиване на вещ, която може да се определи като културна ценност. Съгласно чл. 4, ал. 2 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) на задължителна идентификация подлежат движими вещи, които могат да се определят като културна ценност и са държавна или общинска собственост. През одитирания период НГ придобива право на собственост върху произведения на изкуството само по реда на чл. 225 от Закона за задълженията и договорите – чрез дарение.

Проверени са документите във връзка с извършената идентификация на 18 произведения на изкуството, дарени на НГ от пет физически лица⁹⁸.

1.3.1. За 18⁹⁹ от проверените случаи са издадени две¹⁰⁰ заповеди за назначаване на комисия за извършване на идентификация, в съответствие с изискванията на чл. 15, ал. 1 от

⁹⁵ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 26

⁹⁶ Одитни доказателства №№ 23 и 25

⁹⁷ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 34

⁹⁸ дарение от В. Р., М. С., Р. М., В. Р. и Т. К. – по завещание

⁹⁹ 8 произведения идентифицирани през 2016 г. с рег. номер от регистъра на идентификациите: 7, 10, 16, 25, 31, 36, 39; през 2017 г. - 10 произведения с рег. номер: 3, 6, 11, 14, 18, 20, 22, 23, 25, 27

¹⁰⁰ Одитни доказателства №№ 23, 25 и 30

Наредбата. С всяка от двете заповеди е разпоредено извършването на идентификация на повече от едно произведение на изкуството, тъй като последните могат да се определят като културни ценности с една и съща класификация по ЗКН¹⁰¹, в съответствие с възможността, дадена от чл. 11, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.). Неразделна част от заповедите е списък на дарени от физически лица произведения на изкуството, подлежащи на идентификация. При проверката е установено, че в списъка към заповедта за идентификация на произведенията от българско изкуство не е включена, картина на Г. А., без наименование, описана като дарение от В. Р. в Свидетелство за дарение. По данни на одитираната организация причината за установения пропуск е техническа грешка¹⁰². Липсата на писмено въведени процедури за изпълнението на дейностите по идентификация, както и на контролни дейности във връзка с тях е в несъответствие с изискванията на чл. 13 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) и също е допринесла за констатираното.

В Заповед № РД-11-193/14.11.2017 г. не е определен срокът за изготвяне на експертното заключение, като в комисията е включен реставратор, който не е вписан в регистъра по чл. 165, ал. 1 от ЗКН¹⁰³, в нарушение на изискванията на чл. 15, ал. 2 и чл. 14, ал. 1, т. 3 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.).

1.3.2. Съставен е един протокол с № 1/27.11.2017 г. за две заседания на комисията по Заповед № РД-11-193/14.11.2017 г. (на 07.11. и 08.11.2017 г.)¹⁰⁴, в несъответствие с изискванията на чл. 16, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.). Със Заповед № РД-15-139/19.07.2016 г. са определени две комисии за идентификация – едната за произведения на българското изкуството, а втората – за творби на чуждестранното изкуство, от които са изготвени два протокола - № 5/16.08.2016 г. на комисията за чуждестранно изкуство и № 4/22.07.2016 г. на комисията за българско изкуство, в съответствие с изискването на чл. 16, ал. 4 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)¹⁰⁵. Заседанията и на двете комисии са проведени в срока, определен в заповедта. В изготвените по двете заповеди протоколи са вписани решенията, приети от комисията, в съответствие с изискванията за съдържанието на протоколите, определени в чл. 16, ал. 4 от същата наредба¹⁰⁶.

1.3.3. Заповед № РД-15-139/22.07.2016 г. е издадена 14 дни, след датата на Временната разписка за постъпило дарение от физическо лице¹⁰⁷ на 08.07.2016 г.¹⁰⁸, а Заповед № РД – 11-193/14.11.2017 г. - 10 месеца след приемането на първото дарение¹⁰⁹ и два месеца след датата на Временната разписка за последно постъпилото дарение¹¹⁰, чиито произведения са включени в заповедта за идентификация¹¹¹.

В действащата правна рамка в областта не е изрично регламентиран срок за идентификацията на вещите, получени от музеите по дарение. Срокът (от датата на дарението) за издаване на заповед за назначаване на комисия за идентификация на приетите дарения в НГ, не е регламентиран изрично и с вътрешен акт, което не създава необходимите условия за своевременно изпълнение на дейностите и за спазване на изискването на чл. 7, ал. 1, т. 6 от

¹⁰¹ Чл. 52 и чл. 53 от ЗКН

¹⁰² Одитни доказателства №№ 24, 25 и 35

¹⁰³ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹⁰⁴ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹⁰⁵ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹⁰⁶ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹⁰⁷ В. Р.

¹⁰⁸ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹⁰⁹ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹¹⁰ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹¹¹ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

ЗФУКПС за осигуряване съхранението и опазването на активите и информацията от погиване, кражба, непозволен достъп и злоупотреба.

1.3.4. При проверката на приемането на даренията от физическите лица е установено:

а) вещите от проверените дарения, с изключение на това от Т. К., са приети от уредници на НГ с Временна разписка за постъпило дарение на движими вещи¹¹² по образца, определен от чл. 9, ал. 1 от Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г.¹¹³ за формиране и управление на музейните фондове (Наредба № Н-6 от 2009 г., ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.). В два от случаите¹¹⁴ освен Временна разписка, от дарителя и приемащия уредник са подписани още два документа - *протокол за предаване на дарение* – по неутвърден образец, и *акт за приемане/предаване на музейни предмети за постоянно/временно ползуване* по чл. 9, ал. 2 от същата Наредба (ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.). Актът за приемане/предаване на музейни предмети за постоянно/временно ползуване е подписан в несъответствие с изискванията на чл. 9, ал. 2 от Наредба № Н-6 от 2009 г. (ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.), тъй като вещите все още не са били идентифицирани като ДКЦ. В два от проверените случаи¹¹⁵ дарителят е подписал и декларация за произхода на колекцията по образец към Наредба № Н- 3 от 2009 г. за реда за извършване на идентификация, вместо относимата при документиране на приети дарения. От директора на НГ не е утвърдена подходяща/адекватна форма за документиране на съществената по характер проверка за произхода и собствеността на даряваните вещи, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 1 и чл. 14, ал. т. 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.);

б) оригиналните документи, изготвени във връзка с приемането от НГ на даренията от две физически лица¹¹⁶ се съхраняват във филиал „Криптата на Александър Невски“¹¹⁷, в нарушение на изискванията на чл. 45, ал. 1 от ЗНАФ и в неизпълнение на Заповед № РД 14-18/29.01.2016 г. на директора на НГ, съгласно която в края на календарната година делата следва да се предават от структурните звена в учрежденския архив¹¹⁸;

в) документите за приемане на дарението по завещание¹¹⁹ не се съхраняват в НГ¹²⁰. Налични са две писма¹²¹, едното с копие на завещанието и второто с информация от адвоката по завещанието за липсата на данъчни задължения при получаване на дарението от НГ според законодателството на страната по местоживее на завещателя. Няма документи за приемане на дарението (състоящо се от две произведения на изкуството) от материално- отговорно лице¹²², с което не са изпълнени изискванията на чл. 9 от Наредба № Н-6 от 2009 г. и чл. 7, ал. 1, т. 6 от ЗФУКПС за създаване на условия за опазване на активите и информацията;

г) в нарушение на изискванията на чл. 9, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № Н-6 от 2009 г. (ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.) всички документи, изготвени в НГ във връзка с приемането на даренията, относими към проверката, нямат/не са оформени с печат на НГ¹²³; свидетелствата за дарение

¹¹² Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹¹³ Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране, управление и идентификация на музейните фондове, издадена от министъра на културата, обн. ДВ, бр. 2 от 08.01.2010 г.- загл. изм. и доп. – ДВ, бр. 87 от 2020 г. в сила от 09.10.2020 г.)

¹¹⁴ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹¹⁵ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹¹⁶ Р. М. и В. Р.

¹¹⁷ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 27

¹¹⁸ Одитно доказателство № 27

¹¹⁹ на Т. К.

¹²⁰ Одитни доказателства №№ 24 и 25

¹²¹ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹²² Одитни доказателства №№ 24 и 25

¹²³ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

са без дата; в три¹²⁴ от случаите договорите за дарение са без дати. Липсата на всички изискуеми реквизити в изготвените документи (дати, подписи, печати) създава висок и значим риск за качеството и годността им да изпълняват предназначението на „официални документи“, съгласно приложимата правна рамка;

д) от директора на НГ с писмена заповед не са определени длъжностните лица, които да отговарят за приемането и съхраняването на движимите културни ценности в музейните фондове, в нарушение на изискванията на чл. 21, ал. 1 от Наредба № Н-6 от 2009 г. Даренията са приети от уредници на музея, в чиято длъжностна характеристика не са посочени функции и дейности по приемане на дарения¹²⁵.

1.3.5. За всички идентифицирани ДКЦ, проверени при одита, са изготвени експертни заключения (ЕЗ), номерирани с регистрационния номер от регистъра на идентификациите, който е идентичен с поредния номер за съответната календарна година, в съответствие с изискването на чл. 17, ал. 8 от Наредба № Н-3 от 2009 г.;

а) в ЕЗ по заповед за идентификация от 2016 г.¹²⁶ (в т.ч. 7 проверени при одита) за всички ДКЦ е посочен историческият период (ново и най-ново време) по чл. 52 от ЗКН; определена е научната и културна област по чл. 53, т. 4 от ЗКН и всички културни ценности са отнесени към категория А3 по Регламент (ЕО) № 116/2009 г. и категория 3 от Директива (ЕО)93/7¹²⁷ на Европейския съюз.

В ЕЗ №№ 7, 10 и 16 от 22.07.2016 г. и №№ 25, 31, 36, 39 от 16.08.2016 г. няма данни за приблизителната стойност в лева¹²⁸; в ЕЗ №№ 7, 10 и 16 от 22.07.2016 г. и №№ 25, 36, 39 от 16.08.2017 г. не са посочени средствата или техниката¹²⁹; в седем ЕЗ¹³⁰ е налична по минимум една снимка, върху която е положен печат на НГ, но няма подпис на председателя на комисията, който да обхваща и част от долния десен ъгъл на полето за снимката¹³¹;

б) в ЕЗ по Заповед № РД-11-193/14.11.2017 г. (в т.ч. 10 проверени при одита) е определено, че осем от ДКЦ са от период „възраждане“, една от период „късно средновековие“ и една от „най-ново време“. Всички 10 броя ДКЦ са от научна и културна област по чл. 53, т. 4. от ЗКН. ДКЦ с ЕЗ № 27/27.11.2017 г. „Историята на Савската царица“ е от категория 3 по Регламент (ЕО) № 116/2009 и категория 3 от Директива (ЕО)93/7, а всички останали 9 броя ДКЦ са от категория 2 по Регламент (ЕО) № 116/2009 и категория 2 от Директива(ЕО)93/7¹³².

Съдържанието на експертните заключения е в съответствие с изискванията на правната рамка по чл. 17, ал. 5 от Наредбата. През 2016 г. дейността по изготвяне на експертни заключения е в частично несъответствие с изискванията на чл. 17, ал. 5 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) относно някои от изискванията за съдържанието на експертните заключения. През 2017 г. изпълнението на дейността е подобрено и е в съответствие с правната рамка.

1.3.6. Във всички проверени ЕЗ са дадени съответните предписания за влажност и температура на въздуха, при които следва да се съхранява ДКЦ, в съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 6 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)¹³³.

¹²⁴ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹²⁵ Одитно доказателство № 37

¹²⁶ № РД-15-139/19.07.2016 г.

¹²⁷ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹²⁸ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹²⁹ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹³⁰ ЕЗ №№ 7, 10, 16, 25, 31, 36, 39 от 2016 г.

¹³¹ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹³² Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹³³ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

1.3.7. За всички идентифицирани произведения по заповедите за идентификация, в т.ч. и за проверените при одита, са издадени общи удостоверения¹³⁴ с изх. №№ СД-1-03-4/25.07.2016 г., СД-1-03-5/16.08.2016 г.; СД-1-03-1/05.12.2017 г., СД-1-03-2/ 05.12.2017 г. и СД-1-03-4/05.12.2017 г., което е в несъответствие с разпоредбата на чл. 18, ал. 6 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.), съгласно която удостоверение не се издава за вещи, придобити от музея, извършил идентификацията.

1.3.8. Съгласно чл. 7 от Наредба № Н-6 от 2009 г. (отм.) регистрацията на движимите културни ценности в музея включва: *първична обработка*, при която се съставя документация по постъпването в музея на движими вещи, които могат да се определят или са определени чрез идентификация като ДКЦ и се издава акт за тяхното приемане; *инвентирание*, при което след идентификация движимите културни ценности се завеждат в инвентарните книги на музея. Директорът на музея разпорежда включването на ДКЦ в съответния фонд на музея чрез тяхното вписване в инвентарните книги на музея.

1.3.8.1. От директора на НГ не е издадена заповед за *инвентирание* на идентифицираните ДКЦ от комисията за българско изкуство по Заповед № РД-15-139/ 19.07.2016 г. за идентификация, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 2 от Наредба № Н-6 от 2009 г. (ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.).

Идентифицираните 21 броя ДКЦ, дарени от физически лица¹³⁵ (в т.ч. проверените при одита), не са инвентирани в основния фонд на НГ през одитирания период и към датата на извършването на проверките при одита¹³⁶, в нарушение на императивната норма на чл. 13, ал. 1 от Наредба № Н-6 от 2009 г., съгласно която вписването в инвентарните книги се извършва в едномесечен срок от постъпването, съответно идентификацията на ДКЦ, придобита или предоставена на музея за ползване.

При одита е установено, че всички неинвентирани произведения са налични и се съхраняват във фондохранилището на НГ, намиращо се на ул. „Оборище“¹³⁷.

1.3.8.2. За инвентирание на идентифицираните¹³⁸ ДКЦ от комисията по чуждестранно изкуство е издадена Заповед № РД-15-209/02.12.2016 г. - след изтичане на едномесечния срок от датата на идентифициране на ДКЦ, документирано с Протокол № 5/16.08.2016 г. на назначената комисия¹³⁹, с което са нарушени изискванията на чл. 13, ал. 1 от Наредба № Н-6 от 2009 г. Вписването в инвентарната книга на 16-те ДКЦ, посочени в заповедта, е направено на 08.12.2016 г. за 15 броя ДКЦ и на 09.12.2016 г. за една ДКЦ¹⁴⁰.

1.3.8.3. Не е издадена заповед за инвентирание на идентифицираните ДКЦ по заповед за идентификация № РД 11-193/14.11.2017 г.¹⁴¹, в нарушение на чл. 13, ал. 2 от Наредба № Н-6 от 2009 г. (ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.). Идентифицираните ДКЦ са вписани в инвентарната книга от уредници на филиал „Криптата на Александър Невски“, съответно¹⁴²:

а) на 19.01.2016 г. - под инв. № 1299 и 1300 ДКЦ с номер от регистъра 25 „Фрагменти от Йерусалимия“ – 16 броя и ДКЦ „Фрагмент от иконостасен фриз“ – дарение¹⁴³, което е прието

¹³⁴ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹³⁵ В. Р. и Т. К.

¹³⁶ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 35

¹³⁷ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 35

¹³⁸ по Заповед за идентификация № РД-15-139/19.07.2016 г.

¹³⁹ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 39

¹⁴⁰ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 43

¹⁴¹ В. Р. доказателства №№ 24 и 25

¹⁴² Одитни доказателства №№ 24, 25 и 41

¹⁴³ от В. Р.

с Временна разписка за постъпило дарение на движими вещи на 09.01.2017 г. и е идентифицирано като ДКЦ съгласно Протокол от 27.11.2017 г.;

б) на 29.01.2018 г. (след одитирания период) - всички останали ДКЦ, получени като дарение, в т.ч. и проверените при одита.

Всички ЕЗ за резултатите от идентификацията на ДКЦ са с дата 27.11.2017 г.¹⁴⁴, като една от ДКЦ¹⁴⁵ е инвентирана една година преди документалното ѝ даряване. Останалите 9 ДКЦ, проверени при одита са инвентирани два месеца след датата на издаването на ЕЗ, в нарушение на изискването на чл. 13, ал. 1 от Наредба № Н-6 от 2009 г.¹⁴⁶.

Констатираните несъответствия в хронологията на процесите са резултат от липсата на писмено въведени адекватни контролни дейности, която е в несъответствие с изискванията на чл. 13 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.).

1.3.9. Инвентирането на основния фонд на НГ във всички проверените случаи на идентификация на ДКЦ, е извършено без наличието на предложение от Фондова комисия, което следва да бъде одобрено от директора на НГ, тъй като през одитирания период в НГ със заповед на директора на НГ не е създадена/не функционира такава комисия, в нарушение на изискванията на чл. 10, ал. 1 и ал. 4 от Наредба № Н-6 от 2009 г.¹⁴⁷.

1.3.10. При одита е установено, че са извършени поправки (изтривания) в инвентарната книга на филиал „Криптата на Александър Невски“, които не са извършени по определения ред - с червено мастило, като старият текст не се чете, а поправките не са заверени с подписа на директора на музея и печата на НГ, в нарушение на изискванията на чл. 14, ал. 5 от Наредба № Н-6 от 2009 г.¹⁴⁸.

1.3.11. Досиетата на идентифицираните ДКЦ от направление българско изкуство (БИ) се комплектват и съхраняват от служител на длъжност „администратор уеб-сайт“¹⁴⁹, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 1 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.). В длъжностната характеристика за длъжността не се съдържат задължения, свързани с процеса на идентификация на ДКЦ, което е в несъответствие с чл. 7, ал. 1, т.т. 5, 6 и 7 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.)¹⁵⁰.

При проверката е установено:

а) съгласно Заповед № РД 14-18/29.01.2016 г.¹⁵¹ служителът формира две общи досиета¹⁵² от всички заявления за идентификация и удостоверения за ДКЦ, както и заповеди за идентификация и протоколи от работата на съответната комисия, извършила идентификацията съобразно утвърдените архивни индекси;

б) индивидуалните досиета за всяка извършена идентификация, съставени и съхранявани от служител, съдържат относимите към конкретната вещ документи, съобразно изискванията на чл. 13, ал. 2 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)¹⁵³.

¹⁴⁴ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹⁴⁵ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 30

¹⁴⁶ Одитни доказателства №№ 24, 25, 30 и 41

¹⁴⁷ Одитно доказателство № 25

¹⁴⁸ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 41

¹⁴⁹ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 28

¹⁵⁰ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 28

¹⁵¹ „документите, получени и създадени от всички структурни звена на галерията да се класират в дела със съответния индекс от номенклатурата и в края на календарната година Р. М. и В. Р.уктурните звена да се предават в учрежденския архив, индексирани по нона Т. К.рата“

¹⁵² Одитни доказателства №№ 24, 25 и 27

¹⁵³ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 45

Формираните досиета не са предадени на учредения архив, в изпълнение на цитираната заповед и не са част от научния архив, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 3 от Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.)¹⁵⁴.

1.3.12. В нарушение на изискванията на чл. 26, ал. 1 от Наредба № Н-6 от 2009 г. (ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.) не са съставени научни паспорти, като част от научния архив на НГ, на всички ДКЦ от направление Българско изкуство от основния и обменния фонд на НГ. По данни от одитирания обект: *научни паспорти* на ДКЦ са съставяни през седемдесетте и осемдесетте години на миналия век; научните паспорти са малко на брой и се намират в учредения архив на НГ, като нямат електронен носител. През одитирания период и до сега не се изготвят/поддържат научни паспорти на ДКЦ от направление БИ¹⁵⁵.

При одита е установено, че научни паспорти (част от научния архив, съгласно чл. 26, ал. 5 от Наредба № Н-6 от 2009 г.), изготвени през 80 те години на ХХ век от направление БИ се съхраняват в учредения архив на НГ, като същите не са предадени с приемателно-предавателен протокол по нормативноопределения образец¹⁵⁶, в нарушение на чл. 18, ал. 1 от Наредба за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учредения архив на държавните и общинските институции (НРООЕСИДУАДОИ). В резултат, не могат да се определят датата на предаването и длъжностното лице, което ги е предало. Съхраняваните научни паспорти: не са вписани в регистъра на постъпленията, в нарушение на чл. 19, ал. 1 от НРООЕСИДУАДОИ, поради което не може да се определи точният им брой и дали той съответства на ДКЦ, налични в основния фонд на НГ- направление БИ; не съдържат/не са попълнени всички реквизити по формуляра - не всички научни паспорти са подписани от съставител – уредник/сътрудник и директор, което не дава разумна увереност, че могат да изпълнят предназначението на „официални документи“, съгласно приложимата правна рамка¹⁵⁷.

1.3.13. При одита е установена практика, която не е писмено въведена, при която, *вместо научен паспорт*: всеки уредник съставя *инвентарен картон* за произведението от фонда на ДКЦ, за което той е материално отговорен; образецът на инвентарните картони датира от 80-те години на ХХ век и не е актуализиран съобразно изискванията на Наредба № Н-6 от 2009 г., поради което инвентарните картони, изготвяни вместо научни паспорти, не съдържат реквизити, позволяващи вписването на информация, необходима за съдържанието на научните паспорти съгласно т.т. 9, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 24 от чл. 26, ал. 2 от Наредба № Н-6 от 2009 г. (ред. ДВ, бр. 2 от 2010 г.). Инвентарните картони са необходими и се ползват за оперативната работа на съставителите и НГ. Съставените картони се съхраняват в офис/стая на територията на „Квадрат 500“, без това да е изрично писмено определено, както и длъжностно лице отговорно за опазването им. Писмено не са въведени вътрешни правила за реда и начина за работа с инвентарните картони от служителите в НГ¹⁵⁸, което е в несъответствие с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 5, 6 и 16 и чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.).

Дейностите по идентификация на дарени на НГ произведения на изкуството са в частично несъответствие с изискванията на правната рамка по ЗФУКПС, Наредба № Н-3 от 2009 г. (отм.) и Наредба № Н-6 от 2009 г., относно: нормативноопределените срокове за осъществяване на съществени етапи от процеса; определянето на състава на комисията за идентификация и документиране на резултатите от заседанията; определянето на отговорни лица от НГ за приемане и документиране приемането на даренията;

¹⁵⁴ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 36

¹⁵⁵ Одитни доказателства №№ 24, 25, 36 и 40

¹⁵⁶ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 36

¹⁵⁷ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 36

¹⁵⁸ Одитни доказателства №№ 24, 25 и 40

съдържанието на заповедите за назначаване на комисия за идентификация и на експертните заключения; инвентарирането на дарените и идентифицирани ДКЦ във фонда на НГ; комплектоването и съхранението на досиета на идентифицираните вещи; съставянето на научни паспорти за всяка ДКЦ от фондовете на НГ като част от научния архив; писмено въвеждане на вътрешни правила/процедури за дейността и за контрол.

2. Реставрация и консервация на движими културни ценности

2.1. Правна рамка

Извършването на консервация и реставрация на движими културни ценности е регламентирано от Закона за културното наследство. Редът за осъществяване на консервация и реставрация на ДКЦ е определен от Наредба № 4 от 12.06.2015 г. за условията и реда за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на движими културни ценности (Наредба № 4 от 2015 г., ред. ДВ, бр. 46 от 23.06.2015 г.).

2.1.1. Вътрешни правила

През одитирания период в НГ няма/не са въведени писмено специални вътрешни правила относно процеса по консервация и реставрация на ДКЦ, в т.ч. ред, начин и срокове за осъществяване на взаимодействие със звеното, отговорно за планиране и реализиране на изложбената дейност на НГ, Консервационно-реставрационния съвет и др.¹⁵⁹, което не може да осигури съответствието на дейността с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 12 и т. 16 от ЗФУКПС (ред ДВ бр. 21 от 2006 г.) относно документиране и проследимост на процесите за тяхното законосъобразно и целесъобразно управление. Не са изпълнени изискванията на чл. 13, ал. 1 и ал. 3 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) за въвеждане на контролни дейности, включващи писмени политики и процедури за минимизиране на рисковете за неправилно осъществяване и документиране на дейностите по консервация и реставрация на ДКЦ.

Годишно дейността на Лабораторията по консервация и реставрация (Лабораторията) се основава на годишния изложбен план на НГ и на аварийно възникнала потребност от консервационно-реставрационна намеса за отделни ДКЦ¹⁶⁰.

В нарушение на изискванията на чл. 3, ал. 2 от Наредба № 4 от 2015 г. не е разработен и въведен писмено правилник, който следва да урежда дейността на Лабораторията на НГ за консервация и реставрация на ДКЦ. В резултат, не са изпълнени изискванията и на чл. 19 от Наредба № 4 от 2015 г. - с правилника да се регламентира и реда за приемане-предаване на ДКЦ за консервация и реставрация в Лабораторията¹⁶¹.

Не са разработени и въведени писмено образци на документи за документиране на действията, определени в раздели II и III от Глава втора „Дейности по консервация и реставрация“ от Наредбата, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 1 и чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.)¹⁶².

2.1.1.1. Със заповед на директора на НГ от м. ноември 2017 г.¹⁶³ е назначена комисия със задача да разработи Правилник за устройството и дейността на постоянно действащ Вътрешен консервационно-реставрационен съвет, общ стандарт за професионална реставрационна документация и да предложи план-график за осъществяване на контрол върху боравенето с ДКЦ. В предмета на заповедта не фигурира разработването на правилника по чл. 3, ал. 2 от Наредба № 4 от 2015 г. за уреждане дейността на Лабораторията, което не осигурява

¹⁵⁹ Одитно доказателство № 46

¹⁶⁰ Одитни доказателства №№ 46 и 49

¹⁶¹ Одитно доказателство № 46

¹⁶² Одитно доказателство № 46

¹⁶³ Одитно доказателство № 50

съответствието с изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 16 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 21 от 2006 г.). От директора на НГ са утвърдени Правила за приемане-предаване на произведения в Лабораторията по консервация и реставрация (Правилата), с което частично е изпълнено изискването на чл. 19 от Наредба № 4 от 2015 г., но не е посочена датата на влизането им в сила, респ. от кога следва да бъдат прилагане¹⁶⁴. Прегледът на съдържанието им показва, че правилата са непълни, тъй като не определят срокове и длъжностни лица за извършване и документиране на предвидените в тях действия; както и не въвеждат контролни дейности/механизми в процеса. След одитирания период със заповед¹⁶⁵ на директора на НГ от м. март 2018 г. са утвърдени образци на формуляри за документиране на дейности от процеса на консервация и реставрация на ДКЦ. Утвърдените формуляри съдържат: четири броя образци на констативни протоколи за състояние, в зависимост от начина, по който ДКЦ постъпват в Лабораторията; два броя образци на консервационно-реставрационен протокол, които не съдържат всички реквизити, определени в чл. 14 и чл. 16 от Наредба № 4 от 2015 г., а именно: мотиви за избор на методи и материали за консервация и реставрация; начин на експониране и необходим реквизит за гарантиране на безопасността на ДКЦ; списък на използваните материали; библиография на публикациите, използвани в работата по планиране, диагностика, проучване, консервация и реставрация¹⁶⁶.

2.1.1.2. Не са въведени писмено вътрешни правила/процедури за регламентиране и документиране на действията при извършване на *превантивна консервация и реставрация*, както и при поддръжка на ДКЦ, в нарушение на изискванията на чл. 13, ал. 1, чл. 7, т. 16 и чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.)¹⁶⁷.

Съгласно чл. 7, ал. 1 - 2 от Наредба № 4 от 2015 г. като „превантивна консервация“ се определят индиректните мерки и действия, целящи опазване на движимите културни ценности. Превантивната консервация и реставрация е дейност, извършвана в рамките на непосредственото обкръжение на обекта, за разлика от оздравителната консервация и реставрация, която се извършва директно върху стабилизиран обект с цел да допринесе за неговото оценяване, разбиране, съобразно неговата значимост, материалите и технологиите за изработката му¹⁶⁸. Поддръжката на ДКЦ е свързана с дейности, целящи да запазят обекта в състояние, гарантиращо съхраняването на неговата значимост¹⁶⁹. Превантивната консервация и реставрация, и поддръжката на ДКЦ са дейности, чието документиране е несходимо с изискването за създаване на консервационно-реставрационна документация по реда на чл. 14 и чл. 16 от Наредба № 4 от 2015 г.

2.1.2. Обособяване на Лабораторията по консервация и реставрация на НГ като организационно структурно звено

Считано от м. януари 2016 г.¹⁷⁰ от директора на НГ е утвърдено поименно щатно разписание, съгласно което като организационно структурно звено на НГ (след сливането на НГЧИ и Националния музей на българското изобразително изкуство¹⁷¹) Лабораторията¹⁷² е

¹⁶⁴ Одитно доказателство № 51

¹⁶⁵ Одитно доказателство № 52

¹⁶⁶ Одитно доказателство № 53

¹⁶⁷ Одитно доказателство № 46

¹⁶⁸ Източник: Български институт за стандартизация; национален номер за позоваване БДС EN15898:2012, отм. 2019 г.

¹⁶⁹ Обезпращане, набиване на клинчета, служещи за разпъване на клиновите подрамки на картините върху платно, паспартиране на произведения върху хартиена основа и др.

¹⁷⁰ Одитни доказателства №№ 55 и 56

¹⁷¹ с ПМС 440/22.12.2014 г. за преобразуване на национални музеи

¹⁷² § 1, т. 2 от ДР на Наредба № 4/12.06.2015 г. за условията и реда за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на движими културни ценности – „Лаборатория“ е самостоятелно юридическо лице или звено в

включена в състава на направление „Българско изкуство“, като са определени две бройки за длъжността „водещ реставратор“. Съгласно длъжностните характеристики¹⁷³ за дейността, всеки от водещите реставратори ръководи дейността и организира работата на едно от ателиетата „Българско изкуство“ и „Чуждестранно изкуство“. В длъжностното разписание и утвърденото¹⁷⁴ поименно щатно разписание лицата на длъжност „реставратор“ не са поименно определени за съответните ателиета, които не са обособени като самостоятелни звена в организационната структура на НГ¹⁷⁵.

В резултат организационната структура на НГ, в частта на лабораторията, не осигурява ясно разделение на отговорностите, йерархичност и ясни правила, права, задължения и нива на докладване, в несъответствие с изискванията на чл. 11, ал. 2, т. 3 от ЗФУКПС.

Съгласно чл. 12, ал. 2 от Правилника за устройство и дейността на НГ¹⁷⁶ от м. 06.2016 г. Лабораторията по консервация и реставрация е звено в структурата на отдел „Опазване и дигитализация на движими културни ценности и произведения на съвременното изкуство“, който е на пряко подчинение на директора на галерията. До м. декември 2017 г. мястото на Лабораторията по консервация и реставрация в организационната структура не е в съответствие с чл. 12, ал. 2 от ПУД, тъй като е включена в състава на определения отдел със заповед¹⁷⁷ на директора на НГ, считано от 01.12.2017 г. Съгласно поименното щатно разписание, утвърдено със същата заповед и органограмата на НГ, оповестена на официалния интернет сайт, формално йерархичната подчиненост на отдела не е определена; длъжностите „главен реставратор“ и двама „водещи реставратори“ са запазени, но отново без поименното определяне на реставраторите по съответните направления - Българско изкуство или Чуждестранно изкуство. След одитирания период, считано от 01.03.2018 г.¹⁷⁸ длъжностите „водещ реставратор“ са изключени от длъжностното и поименното щатно разписание на организацията.

През одитирания период дейността по консервация и реставрация е изпълнявана в частично несъответствие с изискванията на правната рамка, определена с Наредба № 4 от 2015 г., ПУДНГ и ЗФУКПС, като не са своевременно въведени писмени вътрешни правила за регламентиране и документиране на действията при отделните видове консервация и реставрация и при поддръжка на ДКЦ, както и правилник за дейността на Лабораторията на НГ. Не са въведени писмено образци на документи за документиране на действията в процеса по консервация и реставрация, а за утвърдените Правила за приемане-предаване на произведения в Лабораторията по консервация и реставрация не е посочена датата на влизането им в сила, не определят сроковете и длъжностните лица за осъществяване и документиране на дейностите и не въвеждат адекватни контролни дейности в процеса. Управленските решения във връзка със структурата на Лабораторията и нейното място в организационната структура на НГ не осигуряват ясно разделение на дейности и отговорности, йерархичност и ясни правила, права, задължения и нива на докладване.

структурата на научна или културна организация, разполагаща със специалисти и апаратура за извършване на изследвания и практическа дейност по консервация и реставрация.“

¹⁷³ Одитни доказателства №№ 55 и 57

¹⁷⁴ Одитно доказателство № 56

¹⁷⁵ § 1, т. 3 от ДР на Наредба № 4/12.06.2015 г. за условията и реда за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на движими културни ценности – „Ателие“ е начин на организация на практическа дейност по консервация и реставрация, която може да бъде обособена като звено в структурата на лаборатория по консервация и реставрация или да се осъществява самостоятелно от физическо лице, вписано в регистъра по чл. 165 от ЗКН в съответната област.“

¹⁷⁶ Обн. ДВ. бр. 44, 10.06.2016 г.

¹⁷⁷ Одитни доказателства №№ 55 и 58

¹⁷⁸ Одитни доказателства №№ 54 и 58

2.2. Реставрация и консервация на ДКЦ от фондовете на Националната галерия

При одита е проверена реставрационно–консервационната документация, свързана с извършването на реставрация и консервация на 28 ДКЦ¹⁷⁹ на българското и чуждестранното изкуство. Част от включените в проверката консервационно-реставрационни документации са на ДКЦ - експонати в организирани изложби от НГ, поради което са оценени като единици от документацията на съответната изложба¹⁸⁰.

2.2.1. При одита е установено за всички проверени случаи:

2.2.1.1. Не е документиран оглед за установяване на състоянието на всяка ДКЦ в констативен протокол, в нарушение на изискванията на чл. 8, т. 1 и чл. 9, ал. 2, т. 1 от Наредба № 4 от 2015 г.

При проверката е установено, че е наложена практика:

а) *при консервация и реставрация на произведения на българското изкуство:*

Документирането на състоянието на всяко произведение, постъпило в Лабораторията да се извършва в Книга за реставрационни намеси (КРН, Книгата)¹⁸¹, като редът, начинът и формата на документиране не са писмено въведени с нарочни вътрешни правила, в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.). КРН е адаптирана за работата на Лабораторията *инвентарна книга*, приложима при инвентарирането на ДКЦ във фондовете на галерията, като образецът ѝ е одобрен от Комитета по култура/Министерство на културата (съгласно параграф единствен от ДР на Закона за паметниците на културата и музеите, ред. ДВ, бр. 14 от 1990 г., отм.) във връзка с чл. 64 от Наредбата за отчитане и опазване на движимите паметници на културата (отм.), приета на основание Закона за паметниците на културата и музеите, в сила от 1 януари 1974 г., и отменена с отмяната на закона при приемането на Закона за културното наследство, обн. ДВ., бр. 19 от 13.03.2009 г., в сила от 10.04.2009 г. Видно от правната рамка, след 10.04.2009 г., правното основание за прилагането на образца на Книгата е отпаднало, като съгласно § 23, ал. 1, т. 2 от ПЗР на Закона за културното наследство в едномесечен срок от влизането му в сила министърът на културата утвърждава образците, *предвидени в закона* - КРН не е между тях, а съгласно ал. 2 - „До издаването на подзаконовите нормативни актове по ал. 1, т. 1 се прилагат подзаконовите нормативни актове, издадени на основание на отменения Закон за паметниците на културата и музеите, доколкото не противоречат на този закон.“. Относно одитирания период обхватът на консервационно-реставрационната документация е определен в чл. 16 от Наредба № 4 от 2015 г., към която не е приложен образец на документ. В тази връзка такъв следва да бъде одобрен от директора на НГ.

Вписванията в Книгата се извършват ръчно/ръкописно, с произтичащите от това затруднения при разчитането на текстовете. От общо проверените 17 записа в КРН в един

¹⁷⁹ с инвентарни номера: **2016 г.** -IV1096 „Пейзаж зима“; 133ж „Лежен“; III 2307 „Бояна“; III 22 „Баба и внуче“; III 1758 „Мъж с калпак и грозде“; III 2342 „Автопортрет“; III1583 „Разходка в Евксиноград“; III 2599 „Мелник“; 481ж „Георги Димитров“; III 1058 „Старобългарски воин“; III 2234 „Калейдоскоп“; III 1585 „Овчар; 68 ж „Брежнев и Живков“; IV176 „Залавянето на Левски в Къринското ханче“; II-1ж-126 Морис Лутрьой „Женски Портрет“; IV 3065 „Пазар в Бая Маре“, 1961 г.; II-1ж-517 Морис Брианшон „Голо тяло“; **2017 г.** - IV 1191 „Интериор“; IV 1333 „Ателие“; IV 46 „Разпит“; IV 2308 „Интериор“; IV 1815 „На прозореца“; III 351 „Портрет на Протич“; 30Пж „Портрет на Мариола Доспевска“; IV 1162 „В селската кръчма“; II-2ж- 392 Пьотр Осовски „Московският Кремъл 1981“; IV 2999 „Малта“, 1973 г.; II-1ж-390 Анри дьо Варокие „Жена 1926“. *Забележка:* В проверката не е включена ДКЦ с инвентарен номер II 22 „Молитва“, копие на Кореджо - част от генералната съвкупност за формиране на извадката, тъй като е неправилно посочена в отчета на Лабораторията за извършените реставрационни намеси на произведения на чуждестранното изкуство през 2017 г. в резултат от техническа грешка

¹⁸⁰ Одитни доказателства №№ 62, 63, 64 и 65

¹⁸¹ Одитно доказателство № 46

случай¹⁸² е отразено подробно описание на състоянието на ДКЦ преди реставрационна намеса; в един случай¹⁸³ е дадена оценка на състоянието – „относително добро“ (без предварително определени скала/критерии за оценка), а в девет случая няма описание или оценка, а само отчет за извършената реставрационна намеса¹⁸⁴.

По типова бланка/образец са съставени документи с наименование „Консервационно-реставрационна документация“ за пет от проверените ДКЦ¹⁸⁵. Използваните типови бланки/образец не са писмено въведени от директора на НГ, в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 и чл. 14, т. 4 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.) и в резултат от липсата на правилник за уреждане на дейността си по консервация и реставрация съгласно чл. 3, ал. 2 от Наредба № 4 от 12.06.2015 г.; не съдържат реквизити за вписване и не са вписани данни за част от изискуемата информация, включена в съдържанието на консервационно-реставрационната документация по чл. 14 и чл. 16 от Наредба № 4 от 2015 г. – мотиви за прилагане на методи и материали, начин на експониране и необходимия реквизит, гарантиращ безопасността на ДКЦ и изисквания към начините на боравене с ДКЦ¹⁸⁶;

б) при консервация и реставрация на произведения на чуждестранното изкуство:

Изготвени са групови констативни протоколи за извършените консервационно-реставрационни дейности на произведенията, включени в експозицията на организирани от НГ изложби, а не индивидуален протокол за установяване на състоянието на всяка ДКЦ, в нарушение на изискванията на чл. 8, т. 1 и чл. 9, ал. 2, т. 1 от Наредба № 4 от 2015 г. Писмено не са въведени критерии, определящи случаите/условията за изготвяне на групови или индивидуални протоколи за реставрационната намеса, в несъответствие с изискването по чл. 7, т. 16 от ЗФУКПС (ред. ВД бр. 21 от 2006 г.) за осигуряване на условия за законосъобразно протичане на процесите. Реквизитите на протоколите предвиждат и в един¹⁸⁷ от проверените протоколи (за изложба „В. Н.“) е дадено кратко описание на състоянието на ДКЦ. Във всички останали проверени констативни протоколи¹⁸⁸ е направена качествена оценка на състоянието – „добро/много добро/нестабилно състояние“, за която няма предварително определени критерии. Липсата на писмено определени критерии показва, че от неточно/неадекватно определяне на необходимата реставрационна намеса не е минимизиран до приемливо ниво. Наложена практика не позволява да се проследят действията при определянето на актуалното състояние на конкретна ДКЦ, като не са документирани изводи за настъпили и протичащи в момента промени в състоянието, в несъответствие с изискванията на чл. 11 от Наредба № 4 от 2015 г.

2.2.1.2. Писмено не са изготвяни проекти¹⁸⁹ за извършването на необходимите дейности по проучването, диагностиката, консервацията и реставрацията, в които да са посочени и мотивите за избора на методи и материали за всяка ДКЦ, в несъответствие с изискванията на чл. 9, ал. 2, т. 2 от Наредба № 4 от 2015 г., а дейностите по проучване не са документирани, в нарушение на изискванията на чл. 14, т. 5 от ЗФУКПС.

Прилагана е различна практика при съставянето на проект/програма за консервация и реставрация на произведения от българското и чуждестранното изкуство, която не е писмено

¹⁸² Одитно доказателство № 60 (Инв. № 133 ж)

¹⁸³ Одитно доказателство № 60 (Инв. № 68 ж)

¹⁸⁴ Одитно доказателство № 60 Инв. № IV 2234; III 1058; III 1585; III2342; III 1583; IV 1815; IV 1191; IV 1333; IV 2308;

¹⁸⁵ Одитни доказателства №№ 59 и 61

¹⁸⁶ Одитни доказателства №№ 46 и 61

¹⁸⁷ Одитно доказателство № 63

¹⁸⁸ Одитни доказателства №№ 64 и 65

¹⁸⁹ Одитно доказателство № 46

въведена и не е прилагана системно и последователно: в констативния протокол¹⁹⁰ за извършените реставрационни дейности на ДКЦ, включени в изложбата „Голо тяло“, са посочени необходимите консервационно-реставрационни намеси, но няма информация за фактически извършените; в други пет бр. формуляри „Консервационно-реставрационна документация“, в раздел V¹⁹¹ планираните реставрационни намеси са изчерпателно описани в технологичната им поредност; в груповите констативни протоколи за извършени реставрационни дейности върху ДКЦ експонирани в изложбите „Червено“ и „В. Н.“ няма информация за необходимите консервационно-реставрационни намеси, като са описани само извършените такива¹⁹²; в Книгата за реставрационна намеса периодично е вписвано описателно изреждане на действията от извършената реставрационна намеса, като няма информация за проектирана такава¹⁹³.

В дейността по извършването и документирането на реставрационно-консервационните намеси писмено не са въведени контролни дейности, гарантиращи законосъобразност на действията, в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.).

2.2.1.3. Не са дадени *предписания* за вида, материала и дизайна на реквизита за експониране и/или съхраняване на ДКЦ и начина на опаковка при транспортиране¹⁹⁴, в несъответствие с изискванията на чл. 8, т. 4 от Наредба № 4 от 2015 г.

2.2.1.4. Не е осъществен и документиран контрол за правилното боравене с ДКЦ при преместване, експониране, заснемане, диагностика, проучване и др.; вида, материала, дизайна на реквизита, използван за експониране и съхранение на ДКЦ; при опаковката на ДКЦ за транспортиране (при необходимост); при провеждане на профилактика в експозиция и фондохранилище¹⁹⁵, в нарушение на изискванията на чл. 8, т. 5 от Наредба № 4 от 2015 г.

След одитирания период, със заповед на директора, считано от м. април 2018 г. са въведени ежедневни дежурства на реставраторите в постоянните експозиции на НГ с цел установяване състоянието на експонатите, потребността от реставрационна намеса при аварийни ситуации и проверка на параметрите на микроклимата в изложбените зали, като начинът и формата за документиране на проверките не са писмено регламентирани и утвърдени от директора на НГ¹⁹⁶.

2.2.1.5. За всеки обработен обект не е изготвена в пълен обем консервационно-реставрационна документация, в т.ч. цялата налична писмена, фото и други видове документация за извършени по-ранни проучвания и консервационно-реставрационни намеси, подробно описание на състоянието, в което е постъпила ДКЦ за реставрация, мотиви за прилагането на избраните методи и материали за обработка, списък на използваните материали, начина на експониране и необходимия реквизит, гарантиращ безопасност на ДКЦ и изисквания към начините на боравене с ДКЦ¹⁹⁷, в несъответствие с разпоредбите на чл. 14, ал. 2 и чл. 16 от Наредба № 4 от 2015 г. Вместо това за консервационно-реставрационна документация са съставяни индивидуални и/или групови консервационно-реставрационни протоколи, в чиято форма и съдържание не е включена пълната съвкупност от

¹⁹⁰ Одитно доказателство № 65

¹⁹¹ Одитно доказателство № 61

¹⁹² Одитни доказателства №№ 63 и 64

¹⁹³ Одитно доказателство № 60

¹⁹⁴ Одитно доказателство № 46

¹⁹⁵ Одитно доказателство № 46

¹⁹⁶ Одитни доказателства №№ 52, 66, 67, 68 и 69

¹⁹⁷ Одитно доказателство № 46

информацията, определена с чл. 14, ал. 2 и чл. 16 от Наредба № 4 от 2015 г.¹⁹⁸. Съставените 5 бр. формуляри „Консервационно-реставрационна документация“ ДКЦ от българското изкуство, както и посочените по-горе Констативни протоколи за изложбите „Червено“, „В. Н.“ и „Голо тяло“ за ДКЦ на чуждестранното изкуство, не са подписани от реставраторите, извършили дейността, нямат дата на съставяне и подпис на съставител¹⁹⁹, което не дава разумна увереност, кой е бил отговорен относно дейностите, извършвани върху съответните ДКЦ и за тяхното опазване.

2.2.2 Не е извършено подробно документиране на състоянието на ДКЦ преди консервационно – реставрационната намеса чрез фото-, дигитално, графично заснемане и други, в 20 (71 на сто) от проверените случаи, в нарушение на изискванията на чл. 9, ал. 2, т. 3 от Наредба № 4 от 2015 г.

2.2.3. За всички обработени обект от проверените 28 не е изготвена консервационно-реставрационна документация на хартиен и електронен носител най-малко в два екземпляра²⁰⁰, в несъответствие с изискванията на чл. 15, ал. 1 от Наредба № 4 от 2015 г.

2.2.4. Копия от документацията на хартиен и електронен носител за всяка от проверените обработени ДКЦ, в т.ч. и съставяните консервационно-реставрационни протоколи за извършена реставрационна намеса, не се съхраняват в научния архив на НГ, в нарушение на изискванията на чл. 15, ал. 2, т. 3 от Наредба № 4 от 2015 г. и чл. 45, ал. 1 от ЗНАФ²⁰¹.

Съществени по предназначението си дейности от процеса на консервация и реставрация на ДКЦ са осъществени в нарушение на императивни правни норми от Наредба № 4 от 2015 г. за условията и реда за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на движими културни ценности и ЗФУКПС. Съществени/високи рискове в процеса не са идентифицирани, писмено не са въведени и не се прилагат контролни дейности за минимизиране на риска от незаконосъобразно извършване на дейностите по консервация и реставрация.

Дейностите по извършване и документиране на консервацията и реставрацията на ДКЦ са осъществени в частично съответствие с изискванията на правната рамка.

2.3. Реставрация и консервация на ДКЦ, собственост на юридически лица

При одита е извършена проверка на документите във връзка с извършената обработка на ДКЦ, собственост на музей „Васил Левски“ гр. Карлово, комплекс „Бояна“ на Министерски съвет (МС) и аварийна консервация и реставрация по договор за организиране на гостуваща изложба, сключен между НГ и Посолството на Република Индонезия.

2.3.1. Реставрационна намеса върху ДКЦ, собственост на комплекс „Бояна“ - МС²⁰²

Сключен е Договор за заем за послужване между комплекс „Бояна“ – МС (заемодател) и НГ (заемател), съгласно който заемодателят предоставя на заемателя безвъзмездно за временно ползване албум, включващ 30 броя рисунки и графики и два броя поздравителни адреси с цел уреждане на експозиция при заемателя. Между материално-отговорните лица на двете страни по договора е подписан приемателно–предавателен протокол и ДКЦ е предадена на Лабораторията по консервация и реставрация с Акт № 10 от 21.12.2016 г. за подготовка за изложба в Музея на социалистическото изкуство, в съответствие с изискванията на чл. 18 от Наредба № 4 от 2015 г. При приемането в Лабораторията за

¹⁹⁸ Одитни доказателства №№ 46 и 61

¹⁹⁹ Одитни доказателства №№ 61, 63, 64, и 65

²⁰⁰ Одитни доказателства №№ 46 и 59

²⁰¹ Одитни доказателства №№ 47 и 48

²⁰² Одитни доказателства №№ 46 и 70

подготовка за изложбата не е съставен констативен протокол за състоянието на ДКЦ, в несъответствие с изискванията на чл. 17, ал. 3 от Наредба № 4 от 2015 г. В Книгата за реставрационна намеса предвидена несъществена реставрационна намеса е отразена най-общо – избор на паспартута и монтиране на произведенията в тях, поради липсата на писмено въведени вътрешни правила за формата, реда и начина на документиране на извършени несъществени реставрационни намеси²⁰³, в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.). ДКЦ, предмет на договора, се съхраняват на територията на НГ, филиал „Двореца“ след срока за връщането им на собственика, определен в договора²⁰⁴, и към датата на приключването на проверките при одита.

2.3.2. Консервационно-реставрационна намеса върху ДКЦ, собственост на музей „Васил Левски“ гр. Карлово

Преди одитирания период е сключен е договор²⁰⁵ между НГ (приемаща страна) и музей „Васил Левски“ гр. Карлово (изпращаща страна), съгласно който НГ приема безвъзмездно за временно ползване ДКЦ, подробно описани в чл. 1 от Договора и собственост на изпращащата страна, с цел уреждане на експозиция при приемащата страна. ДКЦ са приети с Акт № 8/20.11.2015 г.²⁰⁶ за приемане (предаване) на музейни предмети, подписан от материално-отговорните лица на страните по договора. ДКЦ са предадени на Лабораторията по консервация и реставрация с Акт № 11 от 25.01.2016 г. за подготовката им за изложба. При приемането на ДКЦ от Лабораторията не е съставен констативен протокол за състоянието им, в несъответствие с изискванията на чл. 17, ал. 3 от Наредба № 4 от 2015 г. През одитирания период в Книгата за реставрационна намеса е вписано състоянието на шест графики и извършената несъществена реставрационна намеса по тях, като е отразено най-общо, като – изправяне на деформации. Не е изготвен консервационно–реставрационен протокол/документация, в несъответствие с изискванията на чл. 8, т. 6 и чл. 14 и чл. 16 от Наредбата. ДКЦ са върнати от Лабораторията на уредника на изложбата, което е документирано ръкописно върху акта за получаването им, поради липсата на писмено въведени вътрешни правила за формата, реда и начина на документиране на извършените несъществени реставрационни намеси и за документиране на движението на ДКЦ, в несъответствие с изискванията на чл. 13, ал. 1 от ЗФУКПС (ред. ДВ бр. 42 от 2009 г.).

2.3.3. Консервационно–реставрационна намеса върху ДКЦ, собственост на Посолството на Република Индонезия

Между НГ и Посолството на Република Индонезия е сключен договор²⁰⁷ за организиране на гостуваща изложба с наименование „Текстил, артефакти и бижута“, като негова неразделна част е Приложение № 1 - опис на творбите, включени в изложбата. Творбите са приети от МОЛ на НГ с приемателно–предавателни протоколи от 04., 05. и 06. октомври 2017 г., в съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 3, т. 1 от Наредба № 4 от 2015 г.; изготвен е констативен протокол за състоянието на ДКЦ при приемането им, в съответствие с изискванията на чл. 8, ал. 1 и чл. 17, ал. 3, т. 2 от Наредбата, чието съдържание е в частично съответствие с изискванията на същите разпоредби към съдържанието на констативния протокол - в протокола състоянието на творбите не е описано системно, а е дадена оценка на състоянието. Тъй като състоянието на ДКЦ, установено при огледа, не е

²⁰³ Превантивна консервация и реставрация и поддръжка на ДКЦ

²⁰⁴ Одитни доказателства №№ 46 и 70

²⁰⁵ Одитни доказателства №№ 46 и 71 - договор № 144/18.12.2015 г., респ. № 2/19.11.2015 г.

²⁰⁶ Одитни доказателства №№ 46 и 71 - Приемно-предавателен протокол от 05.12.2016 г.

²⁰⁷ Одитни доказателства №№ 46 и 72 - Договор № 112/03.10.2017 г.

изисквало реставрационна намеса не е изготвен проект за реставрационна намеса по чл. 17, ал. 3, т. 3 от Наредба № 4 от 2015 г.

След закриването на изложбата ДКЦ, собственост на Посолството на Република Индонезия са върнати на собственика с приемо–предавателен протокол и констативен протокол за състоянието на творбите, в съответствие с изискванията на чл. 18, ал. 2 от Наредбата²⁰⁸.

При подкреждането на изложбата, в резултат на механичен удар, получен при падане от експозиционен постамент, една от творбите е наранена. Изготвен е Реставрационен протокол, в който е описано състоянието преди реставрацията, извършените реставрационни намеси, състоянието след реставрацията и е приложена фотодокументация, като върху протокола ръкописно е документирано одобрението на резултатите от реставрационната намеса на собственика на ДКЦ. В отделен Констативен протокол е описана хронологията на предприетите действия от Лабораторията след инцидента²⁰⁹.

Дейностите по консервация и реставрация на ДКЦ, собственост на юридически лица, във връзка с изложби, организирани от НГ, са извършени в частично несъответствие с изискванията на правната рамка относно документирането.

Дейностите по реставрация и консервация не са регламентирани с подходящи вътрешни правила, което не може да осигури необходимите условия за законосъобразно управление на процеса, документиране на всички действия и проследяване на изпълнението.

Не са утвърдени образци на документи за движението на ДКЦ и извършените консервационно-реставрационни работи по тях, а утвърдените документи не съдържат всички нормативноопределени реквизити, съгласно изискванията на правната рамка.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от извършения одит за съответствие при управлението на публичните средства и дейности в Националната галерия за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2017 г., представени в одитния доклад и събраните одитни доказателства, са налице основания за изразяване на следното заключение за съответствие за изследваните области:

1. В Област „Бюджет“

Дейността по администриране на приходите и извършване на разходите е осъществена в несъответствие по един и повече съществени аспекти с изискванията на правната рамка.

През одитирания период няма утвърдена Стратегия за управление на риска в НГ и съответен Риск-регистър на НГ, с което не е изградена стабилна система за вътрешен контрол, която да осигурява прозрачна и ясна процедура за идентифициране на целите, прилагане на критерии за оценка на изпълнението и докладване на резултатите. Няма писмено въведена процедура, включваща съответни дейности, отговорни длъжностни лица, срокове/период и начин на документиране относно събирането и отчитането на приходите; относно иницирирането на поемането на задължение/сключването на договори, възникването на задълженията и извършването на плащанията; относно осъществяването на предварителен контрол преди поемане на задължение и/или извършване на разход и за съответно документиране и докладване на резултатите от осъществения контрол.

Не са въведени контролни дейности по реда на чл. 13 от ЗФУКПС, относно прилагане на изискванията на Закона за ограничаване на плащанията в брой и гарантиране своевременно внасяне по транзитната сметка на НГ на всички приходи, събрани в брой.

²⁰⁸ Одитни доказателства №№ 46 и 72

²⁰⁹ Одитни доказателства №№ 46 и 72

Липсата на писмено въведени адекватни правила за инициране и извършване на разходите, както и на съответните контролни процедури, е довела до некомплектоване на платежни документи, непосочени или невярно посочени основания за извършване на плащанията, до генериране на обща и неструктурирана информация за разходите, до липса на единен ред и отговорни длъжностни лица за съхранение на действащите договори в НГ, което не позволява осъществяването на адекватен предварителен, текущ и последващ контрол.

Във връзка с предварителния контрол и прилагането на системата на двойния подпис е установено съществено по характер частично несъответствие с изискванията на правната рамка, тъй като тези контролни дейности не са прилагани непрекъснато и последователно през одитирания период по отношение на разходите на НГ.

2. В Област „Функции и основни дейности на Националната галерия“

Дейността е осъществена в несъответствие по един и повече съществени аспекти с изискванията на правната рамка.

В процеса „Идентификация на произведения на изкуството“ е установено, че липсват адекватни вътрешни правила за регламентиране дейностите в процеса на идентификация. Вътрешните правила за идентификация на недвижими вещи на физически и юридически лица, в сила от 01.08.2017 г., не регламентират изчерпателно реда, начина, сроковете и длъжностните лица, отговорни за законосъобразното протичане на процеса. Не са въведени и писмени вътрешни правила/процедури за определяне реда за приемане и документиране на приемането на даренията, както и длъжностните лица, отговорни за тяхното изпълнение. Не са въведени контролни дейности за минимизиране на рисковете от неправилно извършване и документиране на идентификацията и инвентарирането на ДКЦ и механизъм за осъществяване на ефективен контрол за целите на оперативното управление.

Въведената и прилагана практика относно окомплектоване и съхранение на досиетата на идентифицираните вещи, водене и поддържане на регистъра на идентификациите в НГ е в несъответствие с изисквания на ЗФУКПС и Наредба № Н-3 от 2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на Регистъра на движими културни ценности (отм.). Установената практика за съставяне и поддържане за целите на оперативната дейност на НГ на инвентарни картони на ДКЦ, вместо научни паспорти е в несъответствие с разпоредбите на наредбата.

Съществени етапи от процеса на идентификация - назначаването, състава, дейността и документирането на резултатите от работата на комисиите по идентификация са осъществени в нарушение на императивни правни норми. Не са спазени нормативно определени дейности и срокове за: уведомяване на заявителите за резултатите от идентификацията; изискването за издаване/неиздаване на удостоверение; оформянето и съхранението на досие на всяка идентифицирана вещ; заплащането на разходите по идентификацията от физическите лица – заявители на идентификация на вещи; определяне на длъжностно лице за извършване и документиране извършването на проверка на подадените документи за идентификация; определяне на длъжностни лица за приемане, документиране на приемането по форма и съдържание, и съхранение на произведения на изкуството, дарени на НГ; отнасяне на идентифицираните ДКЦ към фондовете на НГ; инвентариране на идентифицирани ДКЦ от дарения; съставяне на научни паспорти на всяка ДКЦ.

Пред одитирания период *дейността по консервация и реставрация* е изпълнявана в частично несъответствие с изискванията на правната рамка, определена с Наредба № 4 от 2015 г., ПУДНГ и ЗФУКПС, като не са своевременно въведени писмени вътрешни правила/процедури за регламентиране и документиране на действията при извършване на

отделните видове консервация и реставрация и при поддръжка на ДКЦ, както и правилник, уреждащ дейността на лабораторията на НГ. Утвърдените Правила за приемане-предаване на произведения в Лабораторията по консервация и реставрация са без дата на влизането им в сила, не определят срокове, отговорни длъжностни лица и контролни дейности/механизми за гарантиране законосъобразността на процеса. Управленските решения във връзка със структурата на Лабораторията, нейното място в организационната структура на НГ и комуникацията ѝ с другите звена са непоследователни и не осигуряват адекватно разделение на дейности и отговорности, йерархичност и ясни правила, права, задължения и нива на докладване. Не е регламентиран ред за извършване на оглед и оценка на състоянието на ДКЦ, съхранявани във фондохранилищата на галерията.

Установени са системни нарушения на изискванията на Наредба № 4 от 2015 г. за условията и реда за осъществяване на дейностите по консервация и реставрация на ДКЦ свързани с: неизготвяне на проект/програма за извършване на необходимите действия по проучване, диагностика, посочване на мотиви за избор на методи и материали за всяка ДКЦ; липсата на предписания за характеристиките по реквизита за експониране и/или съхранение, опаковка при транспортиране; формата, съдържанието на консервационно-реставрационната документация, както и документите и последователното системно документиране на отделните действия от процеса; извършване и документиране на контрол за правилно боравене с ДКЦ; съхранението на консервационно-реставрационната документация в Научния архив на галерията. Не са въведени и не се прилагат контролни процедури за минимизиране риска от нередовно извършване и документиране на консервационно-реставрационната дейност, в несъответствие с изискванията на ЗФУКПС. Различните по характер процеси, протичащи при извършване на консервационно-реставрационна намеса с различно основание (за изложби – с експонати на външни собственици, по искане на юридически и физически лица, от фондовете на НГ, при аварийна намеса и др.) не са дефинирани и не са регламентирани взаимоотношенията, координацията и документирането на действията на участниците във всеки процес.

Част пета

ПРЕПОРЪКИ

В резултат на извършения одит на директора на Националната галерия се дават следните препоръки:

1. Да се извърши анализ и оценка на риска и да се въведат адекватни контролни дейности върху администрирането на приходите на Националната галерия, в т.ч. за своевременното им внасяне по транзитната сметка.²¹⁰

2. Да се извършат анализ и оценка на риска и преглед на писмено въведените контролни дейности за привеждането им в съответствие с изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор и административната структура на Националната галерия, в т.ч. относно процедурите за предварителен контрол за законосъобразност и реда за неговото документиране, както и да се въведат адекватни контролни дейности върху иницирирането и извършването на разходите, документирането на процеса и комплектоването на платежните и разходооправдателните документи.²¹¹

²¹⁰ Част трета, Констатации, Раздел I, т. 4

²¹¹ Част трета, Констатации, Раздел I, т. 5

3. Да се въведе регистър на договорите и да се определи отговорно длъжностно лице за поддържането му, както и ред за движение, съхранение и архивиране на оригиналните екземпляри на договорите.²¹²

4. Да се извърши оценка на риска на дейността на Националната галерия, да се изготви и утвърди Риск-регистър и писмено да се въведе ред за периодичен преглед на регистъра и неговото актуализиране, с отговорни длъжностни лица.²¹³

5. Да се извършат преглед и анализ на дейността по идентификация на произведения на изкуството за привеждането ѝ в съответствие с изискванията на нормативните актове, писмено да се въведат вътрешни правила и адекватни контролни дейности във всички стъпки на процеса за минимизиране на рисковете до приемливо ниво.²¹⁴

6. Да се извърши преглед на съществуващите научни паспорти за движими културни ценности от фондовете на галерията и да се предприемат действия за паспортизацията на всички движими културни ценности от фондовете на Националната галерия.²¹⁵

7. Да се извършат преглед и анализ на дейността по консервация и реставрация на движими културни ценности, в т.ч. на лабораторията и писмено да се въведат правила за организацията на дейността ѝ, ред, начин и образци на документи и адекватни контролни процедури за минимизирането на рисковете до приемливо ниво.²¹⁶

8. Изготвянето и съхранението на консервационно-реставрационната документация в Научния архив на Националната галерия да се приведат в съответствие с изискванията на нормативните актове.²¹⁷

9. Да се извършат преглед и анализ на дейността във връзка с предоставяне на движими културни ценности от собствениците им за експониране в изложби, организирани от Националната галерия, респ. предоставянето на движими културни ценности, собственост на Националната галерия за външни изложби и да се въведат адекватни контролни дейности, с цел ефективен контрол върху изпълнението на договорите.²¹⁸

Част шеста

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Фактите и обстоятелствата, установени при одита и отразени в доклада са съгласувани с представители на одитираната организация²¹⁹. Представените по време на одита отговори на въпроси и обяснения от отговорните длъжностни лица са взети предвид при оценката на одитираните области.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 74 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата, гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ № 37.

²¹² Част трета Констатации, Раздел I, констатации по т. 3.3. и т. 5.2.

²¹³ Част трета Констатации, Раздел I, констатации по т. 3. и Раздел II, констатации по т. 2.

²¹⁴ Част трета Констатации, Раздел II, констатации по т.1, подт. 1.1.;1.2. и 1.3.

²¹⁵ Част трета Констатации, Раздел II, констатации по т. 1, подт. 1.3.12 и 1.3.13.

²¹⁶ Част трета Констатации, Раздел II, констатации по т. 2.1.; т. 2.1.1. и т. 2.2.

²¹⁷ Част трета Констатации, Раздел II, констатации по т. 2.2.3. и т. 2.2.4.

²¹⁸ Част трета Констатации, Раздел II, констатации по т. 2.1.; т. 2.2. и т. 2.3.

²¹⁹ Одитни доказателства №№ 25, 46, 73 и 74

На основание чл. 50, ал. 2 от Закона за Сметната палата, в срок до 31.07.2022 г., директорът на Националната галерия следва да предприеме мерки за изпълнение на препоръката и да уведоми писмено за това председателя на Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 031 от 16.02.2022 г. на Сметната палата.

ОПИС
НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0500101718

№	Одитни доказателства	Бр. стр.
1.	Справка за проверяваните длъжностни лица за периода 01.01.2016 г. – 31.12.2017 г.	1
2.	Отчет за изпълнението на програмния бюджет на МК за 2017 г.	9
3.	Писмо-искане на информация РД-П-1.2(1)/04.01.2019 г. с отговор <u>Диск № 1 “Правна и ОКИБ”</u> с декларация за идентичност, съдържащ: Папка - ОКИБ за 2016 г.; ОКИБ за 2017 г.; Обяснителни записки към отчетите; Обратни ведомости 2016 и 2017 г. <u>Папка правна:</u> ПУДНГ, ППСДБДКИОКНБД; ВПСФУКНГ; ВПДСДНГ; ИДДНГ	8 стр. и 1 бр. CD
4.	<u>Диск № 2 „Счетоводство“</u> - данни с извлечение от счетоводния продукт с декларация за идентичност, съдържащ: <u>Папка приходи:</u> „Извлечение по хронология“ на сметка 7110 Приходи от продажба на услуги, аналитичност „приходи от билети“ поотделно за 2016 г. и 2017 г.; „Извлечение по хронология“ на сметка 7110 Приходи продажба на услуги, аналитичност „приходи от други дейности“ поотделно за 2016 г. и 2017 г.; „Извлечение по хронология“ на сметка 7114 Приходи продажба на стоки за 2016 г. и 2017 г.; „Извлечение по хронология“ на сметка 45112 „Разчети с ДДС-Начислен данък продажби“; <u>Папка разходи:</u> Сметки от група 20, от подгрупи 304; 401; 402; 426; 451; 501; 601; 602; 620; 750 и 980 и сметки 92-00 (Приложения към Констативен протокол – одитно доказателство № 13)	1 бр. CD
5.	Писма: за 2016 г. – изх. № 45-00-45 от 02.02.2016 г. за предоставяне на директора на НГ на указанията и на информацията за размера на утвърдения от министъра на културата бюджет на НГ за 2016 г.; изх. № 04-06-125 от 24.06.2016 г. на и.д. директор на Дирекция „БФСД“ в МК относно корекция по бюджета на НГ; изх. № 04-06-131 от 29.06.2016 г. за промени по бюджета на НГ; изх. № 45-00-471 от 10.09.2016 г. за промени по бюджета на НГ; изх. № 24-01-61 от 02.11.2016 г. за промени по бюджета на НГ; вх. № 20-00-90-24.11.2016 г. за промени по бюджета на НГ; изх. № 04-06-279/23.12.2016 г. за промени по бюджета на НГ; изх. № 04-06-286 от 30.12.2016 г. за окончателни корекции по бюджета на НГ за 2016 г.; за 2017 г. – изх. № 24-00-6/03.02.2017 г. за предоставяне на директора на НГ на указанията и информацията за утвърдения от министъра на културата бюджет на НГ за 2017 г. с приложение „Разпределение на бюджета на държавните музеи и художествени галерии за 2017 г.“; изх. № 45-00-363 от 15.08.2017 г. за промени по бюджета на НГ с приложено копие на Договор № 94/№ РД11-00-226/29.08.2017 г. за предоставяне на частична финансова подкрепа от МК на НГ; изх. № 65-00-620/31.10.2017 г. за промени по бюджета на НГ с Приложение № 1 (Писмо от директора на НГ до министъра на културата, изх. № РД 30-06-249/08.09.2017 г. за извършване на корекция по бюджета на НГ); изх. № 45-00-747 от 19.12.2017 г. за промени по бюджета на НГ с приложение – Писмо за извършване на корекция по бюджета на НГ, изх. № РД30-361 от 07.11.2017 г.	23
6.	Заверено копие на кореспонденцията и на нотариалните актове на предоставените на НГ имоти – относно недофинансиране на дейността, със съответен опис	141

7.	Разпечатка Снимка от екран – въпроси и отговори по процедура BG05SFOP001-2.006: специализирани обучения за централната администрация, актуални към 02.03.2018 г. (въпрос № 18)	3
8.	Писмо, вх. № ФСД-31-174 от 22.03.2017 г. за искане на документи и информация, отговори и предоставени заверени копия на документи с Писмо, изх. № ФСД-31-100/10.04.2019 г. с приложени Допълнителни пояснения към Писмо, вх. № ФСД-31-174/22.03.2019 г. от главния счетоводител на НГ с приложения; и Писмо, изх. № ФСД-31-99/09.04.2019 г. с приложени писмени обяснения по Писмо № ФСД-31-174/22.03.2019 г. от главния счетоводител на НГ с приложения и Заверено копие на отговор и приложения към него документи – отговори от главния счетоводител на НГ/Писмо, изх. № ФСД-31-99/09.04.2019 г., т. III В Ангажименти, и Писмо, изх. № ФСД-31-100/10.04.2017 г. с допълнителни пояснения за ангажиментите и приложения заверени копия на документи	115
9.	Констативен протокол относно документална обосновааност на разходите за материали и за външни услуги и осъществяване на контрол върху тях, с Приложения, както следва: <i>в електронен формат</i> – Приложение № 1 (excel) – информация за резултатите от извършените документални проверки и структура на разходите; Приложение № 1А (pdf) – сканирани платежни документи, договори и контролни листа; Приложение № 2 (excel) – списък на договори; <i>на хартиен носител</i> : към Приложение № 1А – заверени копия на допълнително предоставените заявки (136 л.); към Приложение № 2 – заверени копия на договори; (228 л.); Приложение № 3 – Отговор от главния счетоводител на констативен протокол; Приложение № 4 – Писмо, изх. № ФСД-31-217/01.07.2019 г. отговор на директора на НГ, с приложенията към него (писмен отговор – 3 стр., по писмо с вх. № ФСД-31-326/18.06.2019 г., подписано адв. И.С. без дата с приложени: План график на обществените поръчки в Националната галерия за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. и за периода от 01.01.2015-31.12.2015 г., два еднакви екземпляра – копие на длъжностна характеристика на длъжността „Финансов контролор“, подписана с дата 28.03.2016 г. от финансовия контролор в НГ; копие на Вътрешни правила за документооборота на счетоводните документи на Националната галерия, подписани за утвърдил с дата 14.07.2015 г.; Вътрешни правила за осъществяване на предварителен контрол в Националния музей на българското изобразително изкуство, в сила от 01.01.2011 г. – реф. т. 19 – без подпис и дата; Справка от 25.06.2019 г. от ръководител направление „Администрация и финанси“ с приложено към нея копие на 1-ва и 14-та страница от Решение на Министерския съвет № 776 от 30.10.2018 г.; Отговор по т. 1 от писмото на Сметната палата относно договорите, които се сключват от НГ при организиране на гостуващи изложби – подписано от зам.директор на НГ, с дата 20.06.2019 г.; Писмо, вх. № ФСД-31-342/21.06.2019 г. – на ръководителя на одитния екип до директора на НГ за удължаване на срока за представяне на информация и документи; Писмо, изх. № ФСД-31-204/20.06.2019 г. от директора на НГ до ръководителя на одитния екип – за удължаване на срока за представяне на информация и документи; Писмо, вх. № ФСД-31-326 от 18.06.2019 г. за искане на писмена информация и документи	455 стр. и 1 бр. CD

10.	Писмо, изх. № ФСД-ЗА-190/11.06.2017 г. – допълнение към Писмо, изх. № ФСД-31-100/10.04.2017 г. за предоставяне на месечното разпределение на бюджета на НГ за 2017 г.	2
11.	Констативен протокол – плащания в брой, касова книга, лимити и вътрешни правила по ЗОПБ, с приложени извлечения ПП „Конто“ – с кореспондиращи сметки (Сметка 50132 Текущи банкови сметки в лева – транзитна сметка/с 501 Касови наличности в лева – за 2017 г. и за 2016 г.), и по хронология за сметка 4261 Вземания от подотчетни местни лица за 2016 г. и за 2017 г.	12
12.	Констативен протокол – прилагане на синтетичните счетоводни сметки от подгрупи 601 Разходи за материали и 602 Разходи за външни услуги (в Група 60 Разходи по икономически елементи) от Сметкоплана на бюджетните организации, с Приложение № 1 – файлове „smetkoplan 2016“ и „smetkoplan 2017“ в електронен формат; Приложение № 2 Отговор на Констативния протокол от главния счетоводител на НГ с приложено извлечение от ПП „Конто“ – Оборотна ведомост аналитична от Сметка 6010 за 2016 г. преди приключване; и Приложение № 3 – заверено копие на Трудов договор с административния секретар в НГ и на длъжностна характеристика за длъжността „Административен секретар“, равнение на сметки с подпараграф 10-15 за 2016 г. и за 2017 г., и в електронен формат работни таблици за договорите за 2015 г., за 2016 г. и за 2017 г., предоставени от административния секретар на НГ, с декларация за идентичност на данните.	13 стр. и 1 бр. CD
13.	Констативен протокол – първи и втори подписи и документиране на платените в брой средства от Касата на Националната галерия, с приложения –извлечение от касовите книги на НГ за 2016 г. и за 2017 г. и на РКО; (Забележка: Приложение № 2 към настоящия констативен протокол – извлечение по хронология за сметка 501 Касови наличности в лева за 2016 г. и за 2017 г. е включено към Одитно доказателство № 4 към настоящия одитен доклад)	40
14.	Писмо-искане на информация вх.№ФСД-31-55/29.01.2019 г. и отговор-писмено обяснение от гл.счетоводител	7
15.	Длъжностни характеристики на продавач-консултант, продавач-билети, счетоводител, счетоводител-касиер	9
16.	Констативен протокол № РД-И-2.33-1(4) за резултатите от извършена проверка за съответствието на дейността по събирането, отчитането и счетоводното отразяване на приходите от продажби на услуги, стоки и продукция и приложен приемо-предавателен протокол	7
17.	Писмо-искане на информация вх.№ФСД-31-169/20.03.2019 г. относно приходите от продажби на услуги, стоки и продукция и отговор изх.№ФСД-31-85/28.03.2019 г. съдържащ: писмено обяснение от гл.счетоводител; допълнителни пояснения	14
18.	Заповеди на директора на НГ за определяне цени на билети - РД-43/09.03.2015 г. и РД-14-97/30.05.2016 г. и писмо, изх. № РД30-65/17.02.2016 г. на директора на НГ до министъра на културата	5
19.	Заверения копия - фискални отчети и ПКО за отразяване в оборот „Б“	5
20.	Заверения копия на вносни бележки и банкови извлечения	4
21.	Заверено копие на „Отчет на извършените продажби“	2
22.	Заверени копия на договори с контрагенти за организиране и провеждане на съвместни мероприятия и фактура	7

23.	Констативен протокол от 04.06.2019 г. РД-И-2.33-2(1), ЧИ; Становище към него; писма 2 броя – вх. № ФСД-31-283/04.06.2019 г. и изх. № ФСД-31-188/07.06.2019 г.	7
24.	Констативен протокол от 14.06.2019 г., РД-И-2.33-2(4) БИ	5
25.	Протокол РД-И-2.32-2(1) за резултатите от проведено финално обсъждане с представители на одитирания обект за област „Функции и основни дейности на Националната галерия“, процес „Идентификация на произведения на изкуството“	12
26.	Обяснения от експерт „маркетинг и реклама“, длъжн. характеристика от 30.03.2016 г.; допълнително споразумение от 16.04.2015 г.; дл. х-ка от 2015 г.; допълнително споразумение от 02.01.2013 г.; длъжностна характеристика от 2008 г.; допълнително споразумение от 2008 г.	
27.	Заповед № РД-14-18/29.01.2016 г.	1
28.	Писмо изх. № ОСД 31-177/31.05.2019 г. и справка към него, длъжностна характеристика „администратор веб-сайт“	6
29.	Вътрешни правила за идентификация на движими вещи на физически и юридически лица и Заповед № РА-14-127 от 01.08.2017 г. за утвърждаването им	5
30.	Диск – заповед, ЕЗ, протоколи, удостоверение, договори, дарения	1 бр. CD
31.	Приемателно-предавателен протокол и Диск – по три цветни снимки от предметите за идентификация на заявители	1 стр. и 1 бр. CD
32.	Заверени копия от входящите дневници на направление ЧИ	1
33.	Заверени копия от фактура, касов бон, ПКО, извлечения от счетоводни статии	10
34.	Вътрешни правила за приемане, идентификация и регистрация на предмети на физически и юридически лица, утвърдени със заповед № РД-06-23/18.03.2014 г. от директора на НГЧИ	3
35.	Констативен протокол от 11.06.2019 г. – РД-И-2.33-2(3) неинвентирани ДКЦ	2
36.	Констативен протокол от 11.06.2019 г. – РД-И-2.33-2(2) архив	2
37.	Приемателно-предавателен протокол от 05.06.2019 г. и длъжностни характеристики на длъжността главен уредник и уредник	5
38.	Обяснения от уредник приел дарението на В.Р.	1
39.	Заповед № РД 15-209/02.12.2016 г. за инвентриране на 16 творби, съгласно приемателно-предавателен протокол	2
40.	Обяснения от заместник директор изх. № ФСД -31-198/17.06.2019 г. относно съставяне на научни паспорти, инвентарни картони; заверени копия от инвентарни картони	9
41.	Заверени копия от Инвентарна книга № 3 – Музей за християнско изкуство	14
42.	Заверени копия от инвентарна книга с идентификация НИР -07-мк-18	6
43.	Заверени копия от инвентарна книга с идентификация НИР-07-мк-57	4
44.	Заверено копие от Регистъра на идентификациите – направление ЧИ	2
45.	Досие за дарени експонати от физическо лице	1 бр. CD
46.	Протокол РД-И-2.32-2(2) за резултатите от проведено финално обсъждане с представители на одитирания обект за област „Функции и основни дейности на Националната галерия“, процес „Реставрация и консервация на движими културни ценности“	10
47.	РД-И-2.33-2(5) КП архив реставрация и консервация БИ	1

48.	РД-И-2.33-(6) КП архив консервация и реставрация ЧИ	2
49.	Заповеди за представяне на отчети и планове за работа №№ РД 12-202 от 01.12.2015 г. и РД 12-187/24.10.2017 г.	2
50.	Заповед № РД-14-200/28.11.2017 г. и два броя протоколи от заседание на комисията по заповедта	7
51.	Правила за приемане – предаване на произведения в Лабораторията по консервация и реставрация и Правилник за устройство и дейността на ВКРС в НГ	4
52.	Заповед № РД-14-59/28.03.2018 г. за дежурствата по зали и проверки на депата и утвърждаване на образци от документи	1
53.	Утвърдени образци от документи	10
54.	Заповед № РД-14-60/28.03.2018 г. за утвърждаване на нова структура на Лабораторията по консервация и реставрация – ателиета; обяснения от длъжностно лице	3
55.	Писмо вх. № ФСД-31-384/05.07.2019 г. и отговори с писмо изх. № ФСД-31-224/11.07.2019 г.	6
56.	Заповед № РД-26-02/06.01.2016 г. и утвърдено поименно щатно разписание	7
57.	Длъжностни характеристики на длъжности водещ реставратор и главен реставратор	10
58.	Заповед № РД-26-203А/01.12.2017 г. и утвърдено поименно щатно разписание; Заповед № РД-23-43/01.03.2018 г. и утвърдено поименно щатно разписание	15
59.	Писмо ФСД -31-324/17.06.2019 г. и отговор писмо изх. № ФСД-31-205/20.06.2019 г. обяснение от главен реставратор	6
60.	Копия от Книгата за реставрационна намеса	28
61.	Пет броя индивидуални формуляри Консервационно – реставрационна документация за 5 от ДКЦ включени в обхвата на проверката	31
62.	Писмо изх. № ФСД -31-210/25.06.2019 г. и обяснение от водещ реставратор	2
63.	Констативен протокол за извършени реставрационни дейности в ателие „Чуждестранно изкуство“, във връзка с изложбата на В.Н.	10
64.	Констативен протокол за извършените консервационно-реставрационни дейности – изложба „Червено“	10
65.	Констативен протокол за извършените реставрационни дейности и привеждане на произведения от колекция „Чуждестранно изкуство“ за изложбата „Голо тяло“ и Докладна записка на водещ реставратор	18
66.	Писмо изх. № ФСД-31-221/09.07.2019 г. , обяснение от реставратор	5
67.	Списък на определените служители за осъществяване на дежурства за огледи на депа и зали; документиране на огледите по зали; таблици за състояние на произведенията	16
68.	График за оглед на депата; документиран оглед на депата	4
69.	График за ежедневни дежурства на реставраторите в постоянните експозиции	5
70.	Писмо вх. № ФСД -31-385/05.07.2019 г. и отговор писмо изх. № ФСД-31-219/05.07.2019 г.; договор № 163/12.12.2016 г. между НГ и комплекс Бояна, МС; Приемо-предавателен протокол от 05.12.2016 г.; копия от страници на Книга за реставрационна намеса; Акт № 10 за предаване на ДКЦ на Лабораторията.	12
71.	Договор № 144/18.12.2015 г.(2/19.11.2015 г.) между НГ и музей „Васил Левски“, гр. Карлово; Акт № 8 от 20.11.2015 г. за приемане на ДКЦ от уредник на НГ; Акт № 11/09.12.2015 г. за предаване на ДКЦ на реставратор; копия от страници на Книга за реставрационна намеса.	10

72.	Договор за организиране на гостуваща изложба № 122/03.10.2017 г. между НТ и Посолство на Република Индонезия с неразделна част от него Приложение № 1-списък с произведения; Приемо-предавателен протокол от 03.10.2017 г. за приемане на ДКЦ от уредник на НГ/изложбата; Констативен протокол за състояние на предвидените за експониране произведения; Приемо-предавателен протокол от 27.11.2017 г. за връщане на експонираните творби на собственика след приключване на изложбата; Констативен протокол № РД-07-583/06.10.2017 г. за увреда на ДКЦ; Реставрационен протокол за реставрация на обекта	24
73.	Протокол РД-И-2.32-1(1) за резултатите от проведено финално обсъждане с представители на одитирания обект за област „Бюджет“, процес „Приходи“	6
74.	Протокол РД-И-2.32-1(2) за резултатите от проведено финално обсъждане с представители на одитирания обект за област „Бюджет“, процес „Разходи за материали и външни услуги“ и протокол от проведена среща за обсъждане на проекта на препоръки	11